

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Облік і аудит»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: **«ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА
ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»»**

здобувача: Моголівець Вікторії Ігорівни

Науковий керівник: д.е.н., професор Бондар М.І.

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Степаненко О.І.

Київ – 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 71 сторінку, 11 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел з 31 найменування, додатки.

«ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»»

Об'єктом дослідження є процес обліку розрахунків за податками на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційні аспекти обліку розрахунків за податками на підприємстві.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних, організаційних та практичних аспектів щодо обліку розрахунків за податками.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

1. Розкрити економічний зміст податків та обґрунтувати їх особливість розрахунків з бюджетом
2. Висвітлити існуючі системи оподаткування підприємства, їх особливості та вплив на ефективність діяльності підприємства
3. Визначити зміст обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст»
4. Провести фінансово-економічну характеристику ТОВ «Агроконтраст» та обґрунтувати її вплив на організацію обліку розрахунків за податкам
5. Розкрити порядок відображення в обліку процесу розрахунків за податками на підприємстві.
6. Обґрунтувати зміст фінансової та податкової звітності з розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст»
7. Визначити та охарактеризувати напрями удосконалення облікового забезпечення за податками на підприємстві.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Полягає в узагальненні теоретичних положень обліку розрахунків за податками на підприємстві, а також розробці рекомендацій для вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з бюджетом

України. Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення, що полягає у можливості їх застосування у практиці і може сприяти підвищенню ефективності податкових розрахунків підприємства.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: *податок, система оподаткування підприємства, розрахунки за податками, податкова декларація, облік податків, контроль, підприємство, податкова та фінансова звітність.*

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»	6
1.1 Економічний зміст податків, їх роль в процесі розрахунків з бюджетом.....	6
1.2. Системи оподаткування підприємства, їх особливості та вплив на ефективність діяльності підприємства.....	13
1.3. Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст».	24
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»	32
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Агроконтраст» та її вплив на організацію обліку розрахунків за податками.	32
2.2. Облік розрахунків за податками на підприємстві.	40
2.3. Фінансова та податкова звітність з розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст».	48
2.4. Напрями удосконалення облікового забезпечення за податками на підприємстві.	55
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	65
Додаток А.....	65
Додаток Б.1.....	66
Додаток Б.2.....	66
Додаток В.1	67
Додаток В.2	68

ВСТУП

Актуальність теми. Оподаткування є однією з найбільших сфер державного регулювання в Україні. Податки – важливий і ключовий процес існування держави, що забезпечує акумуляцію доходів до бюджету. Завдяки ним регулюються економічні відносини та інтереси як ззовні, так і всередині держави. Поява держави як самостійного територіального утворення, тягне за собою формування державного бюджету, утворення якого не можливе без сплати податків.

Як відомо, податки – це невід’ємна частина фінансової системи, на них тримається стабільне та нормальне функціонування держави. Діяльність податкової системи, безпосередньо, впливає на політичне, економічне, соціальне становище держави. Саме тому, доцільно стверджувати, що податки впливають на загальний рівень розвитку країни, його законодавства та наявність прогресивних змін у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Чимало вітчизняних й закордонних науковців досліджують тему утворення та розвитку податків і податкової системи загалом. Дослідження обліку розрахунків за податками досліджували такі вчені, як Т.В. Білобровенко, Л.І. Новосельська, О.В. Фоміна, В.П. Шеремета, В.Я. Плаксієнко, Л. Г. Ловінська, О.І. Малишкін, М.Р. Лучко, А.В. Бурковська, Н. Кульчицька, К.П. Проскура, Т. Яковець, І. Янжул, В.І. Островецький, А. Шульга, В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П’ятаченко та багато інших. Проте, незважаючи на велику кількість вчених, що досліджують цю тему, низка питань досі є нерозкритими, що підтверджує актуальність теми.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи. дослідження теоретичних, організаційних та практичних аспектів щодо обліку розрахунків за податками. Досягнення зазначеної мети неможливе без досягнення таких завдань:

1. Розкрити економічний зміст податків та обґрунтувати їх особливість розрахунків з бюджетом
2. Висвітлити існуючі системи оподаткування підприємства, їх особливості та вплив на ефективність діяльності підприємства
3. Визначити зміст обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст»
4. Провести фінансово-економічну характеристику ТОВ «Агроконтраст» та обґрунтувати її вплив на організацію обліку розрахунків за податкам
5. Розкрити порядок відображення в обліку процесу розрахунків за податками на підприємстві.
6. Обґрунтувати зміст фінансової та податкової звітності з розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст»
7. Визначити та охарактеризувати напрями удосконалення облікового забезпечення за податками на підприємстві.

Об’єкт дослідження – процес обліку розрахунків за податками на підприємстві.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та організаційні аспекти обліку розрахунків за податками на підприємстві.

Методи дослідження. У процесі вирішення поставлених завдань даної роботи, було використано такі наукові методи та прийоми аналізу, як: синтез, аналіз, дедукція, порівняння даних фінансової звітності, графічний та розрахунковий методи.

Теоретична та практична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні теоретичних положень обліку розрахунків за податками на підприємстві, а також розробці рекомендацій для вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з бюджетом України. Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення, що полягає у

можливості їх застосування у практиці і може сприяти підвищенню ефективності податкових розрахунків підприємства.

Апробація результатів. За результатами дослідження було підготовлено тези доповідей на тему: «Податковий облік, його суть, функції та мета на підприємстві» та прийнято участь у IX Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» 24 квітня 2024 року.

Інформаційна база дослідження – законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних та закордонних вчених, дані звітності досліджуваного підприємства.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний текст представлено на 58 сторінках. Загальний обсяг роботи 71 сторінка. Робота містить 11 таблиць і 16 рисунків, 3 додатки, список використаних джерел включає 31 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»

1.1. Економічний зміст податків, їх роль в процесі розрахунків з бюджетом.

Основним джерелом доходу держави є податки та платежі до бюджету. Такі платежі є обов'язковими і їх можна поділити на дві групи: платежі податкового та неподаткового характеру. До першої відносяться податки, збори, до другої ж – пені, штрафи, конфіскації. В даній роботі розглянуто саме платежі податкового характеру.

Податки пройшли довгий шлях від несистемних платежів у натуральній формі до постійного джерела доходів держави. Сучасна економіка не лише підтверджує їх значимість, а й висуває нові напрями прояву. Питання історичного розвитку податків проаналізовано у роботах науковця І. Янжул [1], а вдосконалено в роботах В.І. Островецького [2]. Згідно з дослідженнями цих науковців, виділяють три етапи історичного розвитку системи оподаткування. Перший – стародавній світ і початок Середньовіччя, що визнавали податками данину, майно від промислів. Другий етап, XVI-XVIII століття, зробив податок постійним джерелом доходів держави. Третій етап у період з XIV по XX століття можна охарактеризувати як перетворення податків на головне й постійне джерело доходів держави, його почали визнавати як інструмент впливу.

Для визначення економічного характеру необхідно з'ясувати сутність та основні функції податків.

Податки – це обов'язкові платежі, що здійснюються юридичними та фізичними особами, до державного і місцевого бюджетів. Вони є найголовнішим методом акумуляції доходів держави, що забезпечує її існування. Порядок і умови сплати податків визначено законодавством держави, а їх сукупність формує податкову систему країни.

В.М. Федосов, В.М. Опарін і Г.О. П'ятаченко [3] дають податкам характеристику однієї з форм економічних відносин; називають вихідною категорією фінансів, економічним фундаментом функціонування держави і найважливішою формою регулювання ринкових відносин. І.В. Барановська [4] вважає податки обов'язковими платежами до бюджету, з метою забезпечення загальнодержавних централізованих фондів. Оподаткування характеризує як найдавнішу форму відносин між державою та суспільством історично. В.М. Суторміна [5] називає оподаткування – методом акумуляції внутрішніх джерел формування доходів державою. В.І. Островецький вбачає призначення податкових надходжень у забезпеченні країни фінансовими ресурсами, метою яких є фінансування видатків держави.

В Україні принцип побудови податкової системи, перелік податків та зборів встановлюється Податковим кодексом України [6]. Окрім того, невід'ємною частиною функціонування податкової системи країни є її основні принципи.

Відповідно до статті 4 Податкового кодексу України, принципами, на яких ґрунтується податкове законодавство є (табл. 1.1):

Таблиця 1.1 – Принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство України

№ п/п	Принцип	Опис принципу
1	2	3
1.	Загальність оподаткування	кожна особа має сплачувати ті податки та збори, платником яких вона є
2.	Рівність усіх платників перед законом	недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації
3.	Невідворотність	настання визначеної законом відповідальності, у разі порушення податкового законодавства
4.	Фіскальна достатність	встановлення податків та зборів на рівні збалансованості витрат з бюджету та його надходженнями
5.	Соціальна справедливість	встановлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
6.	Економічність оподаткування	встановлення податків та зборів, обсяг надходжень яких значно перевищує витрати на їх адміністрування
7.	Нейтральність оподаткування	встановлення податків та зборів на рівні, що не впливає на конкурентоспроможність платника
8.	Стабільність	зміни до податкового законодавства не можуть вноситися пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного періоду
9.	Рівномірність та зручність сплати	встановлення строків сплати податків та зборів
10.	Єдиний підхід до встановлення податків та зборів	визначення усіх обов'язкових елементів податку на законодавчому рівні

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Метою обліку податків на підприємстві - є надання повної та достовірної інформації, щодо об'єктів оподаткування. Це є необхідним при подачі податкової звітності та сплаті податків і зборів. Ці процеси обов'язково мають бути своєчасними. Мета податкового обліку значно відрізняється від мети бухгалтерського обліку. Останнє визначене в статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [7] і є значно ширше, оскільки формування інформації про податкові зобов'язання об'єкта господарювання – є однією із задач бухгалтерського обліку. Звідси можна зробити висновок, що податковий облік є підсистемою бухгалтерського обліку на підприємстві. З точки зору бухгалтерського обліку, підсистема податкового обліку є найбільш дискусійною. На даний момент, диференціація бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський є загальновизнаною, то що стосується обліку податків – єдиної думки не існує. Однак, податки є одним з головних важелів існування об'єктів господарювання.

Податки, як економічну категорію, можна охарактеризувати через функції, що вони виконують. Значення податків зумовлено саме їх функціями. Переглянувши різні наукові підходи, можна сказати, що функції податків – це виявлення їх сутності в дії, динаміці та русі суспільно-економічних відносин, їх місце та роль у суспільстві.

Значення податків та податкової системи зумовлено їх функціями. Єдиного підходу до класифікації функцій податків серед науковців не існує. Традиційна економічна теорія виділяє лише дві функції – фіскальну та регулюючу.

Щодо наявності інших функцій, то погляди вчених суттєво відрізняються. На думку одних існує лише фіскальна та регулююча. О.Орлюк [8] ж виділяє фіскальну, регулюючу, розподільчу, стимулюючу та контрольну функції. Інші вчені класифікують функції на дві групи – основні (фіскальна, регулююча та контрольна) й додаткові (розподільча, стимулююча та накопичувальна). А. Шульга [9] зазначає поділ на фіскальну, розподільчу та регулюючу, яка містить під функції – стимулюючу, де стимулюючу та відтворюючу. О. Тімарцев [10] виділяє фіскальну, регулюючу, стимулюючу, де стимулюючи, розподільну, перерозподільну, контрольну, інтегровальну, цільову, соціальну та екологічну.

Загалом, з вищевикладеного можна виділити такі основні функції податкового обліку на підприємстві, як регулятора відносин з державою:

- фіскальна;
- стимулююча;
- функція автономності;
- розподільна;
- регулююча.

Через фіскальну функцію - реалізуються задачі держави, що стосуються наповнення бюджету. Виходячи із своїх інтересів, держава у певні періоди може обмежувати граничні розміри тих чи інших витрат, що включаються до складу валових, використовуючи при цьому податковий облік. За допомогою цієї функції, утворюються державні фонди, що є основою існування держави та дає їй змогу здійснювати внутрішню та зовнішню політику. Її можна трактувати як розподіл та перерозподіл суспільного продукту на користь держави шляхом сплати грошових коштів платником-об'єктом господарювання.

Фіскальна функція реалізується через стабільність та постійність надходження коштів. За рахунок даної функції держава не тільки має отримувати достатню кількість податків – вони мають бути надійними. Отже, податкові надходження мають бути постійними та надійними.

Стимулююча функція є спонукаючим важелем для підприємств, більш ефективно використовувати наявні ресурси, шляхом обмеження можливості віднесення частини витрат на зменшення оподатковуваних доходів. З боку держави, ця функція дає змогу свідомо використовувати податки, як регулятор соціально-економічного життя. Податки впливають на відтворення, капітал, а також платоспроможність населення.

Завдяки цій функції держава може впливати на суб'єкти господарювання – фізичних та юридичних осіб, на показники їх фінансово-господарської діяльності. В свою чергу, при такому впливі, спостерігаючи за поведінкою суб'єктів, з'являється змога для удосконалення податкової системи та бюджетної політики держави.

Функція автономності дозволяє зберегти основні принципи бухгалтерського обліку, забезпечує виконання основних його задач та зупиняє викривлення даних про реальний фінансовий стан підприємства, оскільки через зміни податкового законодавства України з'явилась необхідність у податковому обліку для поглиблення інформативності звітності підприємств.

Розподільна функція – це перерозподіл одержаних доходів між різними категоріями населення, щоб зрівняти відповідні нерівності, що виникають між ними. Така рівність досягається шляхом надання субсидій, безкоштовних державних послуг в сфері охорони здоров'я та освіти тим категоріям громадян, що потребують найбільшої допомоги.

З підвищенням ролі держави збільшується й значення регулюючої функції. Дана функція реалізується через вплив податків на різні сторони діяльності суб'єктів господарювання і виявляється в наданні податкових пільг окремим

галузям та виробникам. При цьому обов'язково враховується їх діяльність та рівень прибутковості.

Регулююча функція, під час своєї реалізації впливає на такі показники господарської діяльності, як:

- собівартість продукції;
- прибуток від реалізації;
- балансовий прибуток;
- обсяг реалізації продукції;
- виручка від реалізації;
- чистий прибуток.

Також регулююча функція проявляється у диференціації умов оподаткування. Встановлюючи податки, держава впливає й на поведінку суб'єктів ведення господарської діяльності – фізичних і юридичних осіб .

Податки можуть сприяти розширенню або ж гальмуванню виробництва в окремих галузях. Через механізм оподаткування держава має змогу регулювати господарську діяльність громадян та організацій. Кількісне зіставлення показників доходів з потребами держави у фінансових ресурсах забезпечує грошова одиниця виміру податку. Так як і фіскальна функція, завдяки регулюючій, держава отримує змогу вносити зміни до податкової системи і бюджетної політики держави [11].

Однак, потрібно зазначити, що змішувати розподільчу та фіскальну функцію або ж ототожнювати їх є некоректно, оскільки термін «розподіл» означає саме пропорцію – поділ цілого на частини і не вказує саме на формування доходів держави.

Держава здійснює моніторинг сплати податків задля контролю доходів і витрат платників. Цей процес є основою контрольної функції податків. Дана функція, за рахунок закону і права, реалізується на основі примусу, підпорядкуванні державі й закону. Державна влада та контрольна функція є

пропорційними. Ослаблення державної влади призводить до ослаблення контрольної функції податків і навпаки.

Також, функція контролю проявляється в обов'язковому виконанні податкового законодавства держави, дії штрафних санкцій та відповідальності, визначеної законом. Її ослаблення призводить до зниження ефективності податкової системи.

Аналізуючи такі функції податків, як фіскальну та стимулюючу, оскільки вони є найбільш практичними у використанні, а саме можуть стимулювати або стримувати ті чи інші явища та процеси в соціальному та економічному розвитку держави, можна розкрити економічну сутність податків:

- є складовим елементом наповнення державного бюджету;
- є головним елементом впливу на суб'єкти господарської діяльності в Україні.

Безперечно, всі функції податків є важливими і їх необхідно розглядати комплексно, як систему взаємопов'язаних функцій.

Податки також є засобом впливу на соціально-економічний розвиток країни. Згідно Податкового кодексу України, податок – це обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податку [6]. Однак, на нашу думку, податок не є лише статтею доходів до бюджету держави, але є засобом матеріальної бази правопорядку, інфраструктури громадськості, охорони здоров'я та освіти. Податки також допомагають задовольнити соціально-економічні потреби суспільства.

Податковий облік є найголовнішим серед всіх шляхів зв'язку держави та об'єкта господарювання. Його функції тісно зв'язані між собою та є єдиними.

Податки – це основне джерело надходжень до бюджету країни, що водночас регулює соціально-економічні відносини як всередині, так і ззовні суспільства та створює умови для існування підприємства.

1.2. Системи оподаткування підприємства, їх особливості та вплив на ефективність діяльності підприємства.

Економічні зміни, що відбуваються в Україні, ставлять за собою мету підвищення рівня ефективності діяльності підприємств, запровадження нових та інноваційних технологій для отримання прибутку. Цей показник прямо залежить від рівня податкового навантаження, що тягне за собою вибір системи оподаткування. Останні роки місце податкового планування та оптимізації податкових платежів посідає все більш пріоритетне місце. Отримання позитивного економічного ефекту завжди є актуальним питанням для бізнесу. Один із методів досягнення цієї мети – це зменшення податкового навантаження. Найкращим способом для цього є правильний вибір системи податкового навантаження.

Відомий факт, що система оподаткування – це сукупність податків і зборів, що стягуються в порядку, встановленому законами держави, до бюджетів і державних цільових фондів.

В умовах становлення сучасного ринку в Україні, податки перетворилися в одну з найбільш суттєвих статей витрат об'єктів господарювання, що не може не відобразитися на їх підприємницькій та інвестиційній діяльності. До елементів оподаткування, через які здійснюють вплив на діяльність суб'єктів підприємництва є (рис 1.1) [6]:

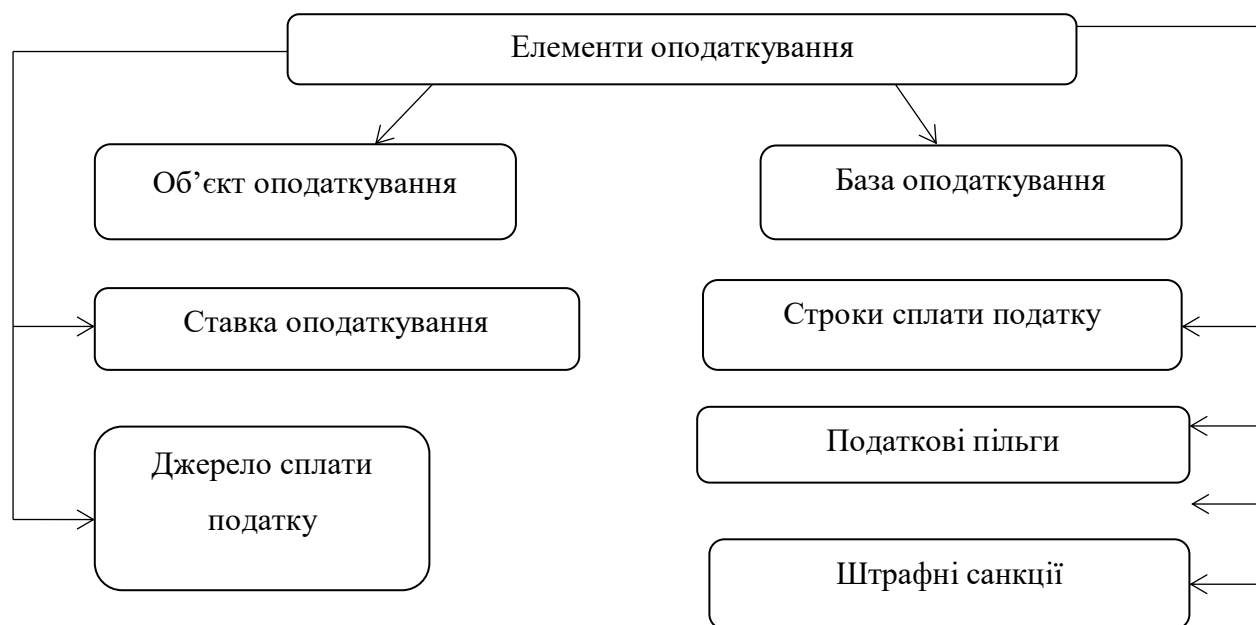

Рис. 1.1 – Елементи оподаткування

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Вищевказані елементи оподаткування виступають на таких показниках фінансово-господарської діяльності, як:

- собівартість реалізації;
- ціна продукції;
- обсяг реалізації;
- залишки нереалізованої продукції;
- прибуток від реалізації;
- платоспроможність та фінансова стійкість підприємства;
- імобілізація обігових коштів;
- обсяг залучених кредитів;
- чистий прибуток;
- використання прибутку.

Фінансова наука ділить податки на прямі та непрямі. Завдяки ним відбувається наповнення бюджету держави. Поділ податків на прямі та непрямі зв'язаний з методом їх встановлення. Прямі податки стосуються безпосередньо платника, непрямі ж – встановлюються як надбавка до ціни проданих товарів.

Порядок обчислення та умови сплати податків можуть як позитивно, так і негативно впливати на діяльність підприємства в цілому або ж в окремих напрямках його діяльності. Згідно Податкового кодексу України, до прямих податків належать (рис. 1.2):

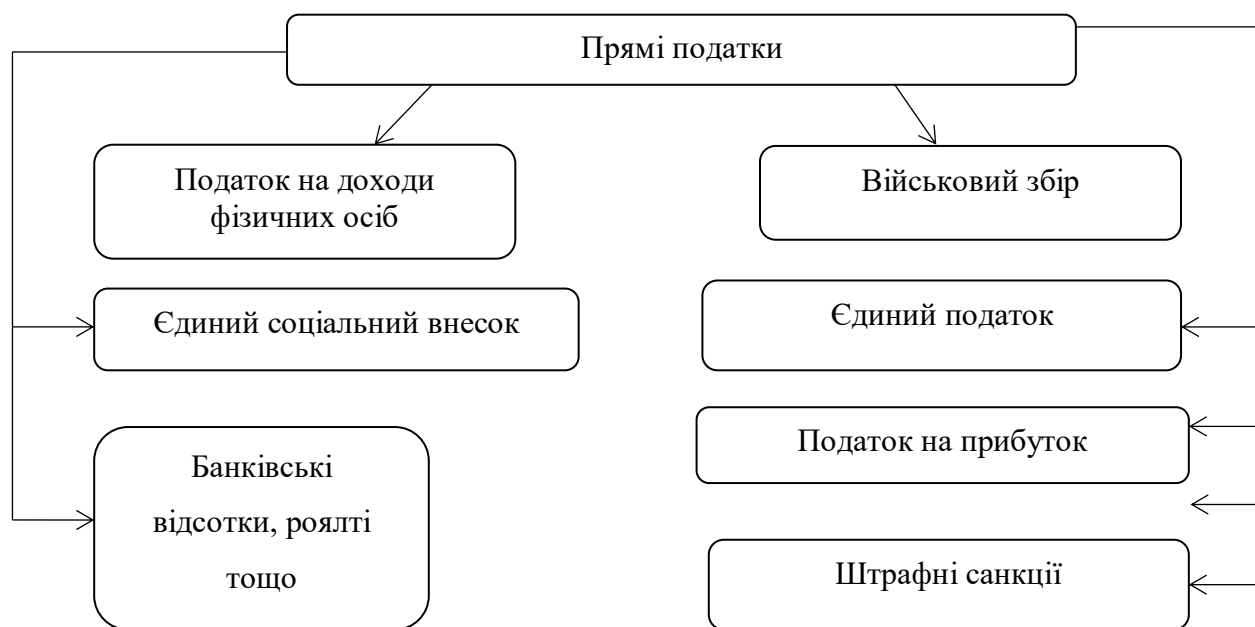

Рис. 1.2 – Прямі податки

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Ставка податку на прибуток в Україні не суттєво відрізняється від ставок аналогічного податку в країнах з розвинутою ринковою економікою. Їх відмінність полягає у підході до його стягнення: в більшості країн податок на прибуток сплачується виходячи з результатів роботи підприємства за певний період, виходячи з балансового прибутку, а в Україні оподаткуванню підлягає прибуток, скоригований на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) відноситься до нарахувань на заробітну плату, що сплачується роботодавцем і відноситься до витрат роботодавця. У бухгалтерському обліку нарахування не зменшує доходу працівника підприємства.

Утримання із заробітної плати – це платежі, на суму яких зменшується заробітна плата при виплаті. До податків, що утримуються із заробітної плати

відносять податок на доходи фізичних осіб та військовий збір. Саме через них виникло поняття зарплати «чистими» та «брудними».

Єдиний податок – це податок, що сплачується платником податку на заміну сплати окремих податків і зборів [6]. Платником цього податку є суб'єкти господарської діяльності на спрощеній системі оподаткування. Первісно, єдиний податок планувався як єдине відрахування, передбачене спрощеною системою оподаткування, що поєднував у собі відрахування до місцевого бюджету, Пенсійного Фонду України та Фонду соціального страхування. На даний момент, єдиний податок сплачується до місцевого бюджету, а решта відрахувань включені до єдиного соціального внеску.

До непрямих податків, що стягуються в Україні, належать (рис. 1.3):

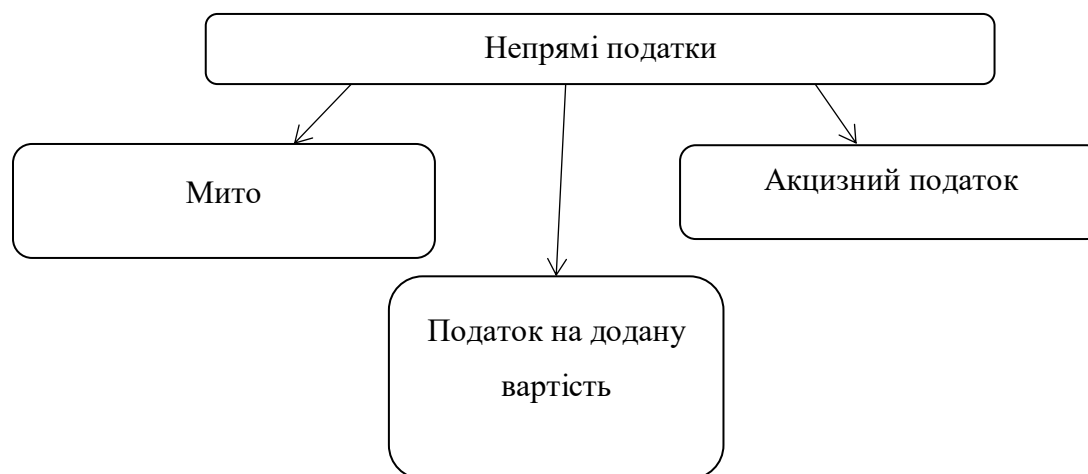

Рис. 1.3 – Непрямі податки

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Інші види податків в Україні теж дуже різноманітні, однак вони стягуються з суб'єкта господарювання під час отримання особливої вигоди. До таких податків можна віднести туристичний збір, рентна плата за спеціальне використання води, лісових ресурсів, за користування надрами в цілях, що відрізняються від видобування корисних копалин, за користування радіочастотним ресурсом України тощо. Ці податки також включаються до собівартості продукції, товарів та послуг і можуть впливати на прибуток і загальне ціноутворення.

Податок на додану вартість посідає перше місце серед усіх податкових надходжень до державного бюджету України, в той час як у країнах з розвинутою ринковою економікою перше місце посідає податок на доходи громадян. Висока питома вага у загальному розмірі податкових надходжень, пов'язана насамперед з високою ставкою та широкою базою оподаткування.

Податком на додану вартість оподатковуються операції з відвантаження готової продукції, товарів, робіт і послуг, інших активів, кошти за які, на дату відвантаження, не отримані. Оподатковуються також і кошти, отримані від покупців до відвантаження товарів, робіт чи послуг. Хоча Україна має відносно середню ставку ПДВ порівняно з країнами з розвинутою ринковою економікою, саме його зміст й економічна суть досить відрізняються. Якщо за кордоном ПДВ справді є податком на ту вартість, що додає підприємство при перепродажу товару, то в Україні він є фактично податком на збут. Яскравий цьому приклад – відвантажена, але ще не оплачена продукція вже обкладається ПДВ.

Встановлені Податковим кодексом України, ставки ПДВ поділяються на (табл. 1.2):

Таблиця 1.2 – Ставки податку на додану вартість в Україні

№ п/п	Ставки податку	Поширення податку
1	2	3
1.	20%	загальна ставка ПДВ, що стосується постачання товарів, місце постачання яких, розташоване на митній території України, а також ввезення товарів на митну територію
2.	14%	ставка, що стосується сільськогосподарської продукції, постачання яких відбувається на митній території України або були ввезені на митну територію, і класифікуються за такими кодами згідно УКТ ЗЕД, як: 1001 (Пшениця), 1003 (Ячмінь), 1005 (Кукурудза), 1201 (Соеві боби), 1205 (Насіння свиріпи та ріпаку), 1206 00 (Насіння соняшнику.)
3.	7%	стосується ввезення на митну територію та постачання на митній території лікарських засобів, медичних виробів та обладнання, дозволених для виробництва і застосування в Україні, а також лікарських препаратів, виробів та обладнання, використання яких дозволено у межах клінічних випробувань. До цієї групи також відносять постачання послуг із показу фільмів, театральних, циркових, оперних, хореографічних вистав тощо

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
4.	0%	ставка оподаткування операцій з: о вивезення товарів за межі України; о постачання товарів для магазинів безмитної торгівлі; о заправки або забезпечення морських та повітряних суден, заправки (дозаправки) космічних суден та військового транспорту; о послуг з міжнародних пасажирських та вантажних перевезень залізничним, автомобільним, авіаційним, морським й річковим транспортом; о послуг з обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси; послуги роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання певних робіт та вивезених за територію України платником ПДВ, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Якщо податковий кредит перевищує зобов'язання, держава не поспішає повертати суму перевищення ПДВ підприємствам. Така затримка з відшкодуванням, сплата ПДВ за першою подією призводить до вимивання коштів у підприємств, що значно погіршує їх фінансовий стан.

Об'єкт оподаткування ПДВ – це операції, пов'язанні з продажем товарів, робіт чи послуг як всередині, так і ззовні держави. База оподаткування ПДВ визначається з договірної вартості. У базу розрахунку ПДВ включається акцизний збір та інші загальнодержавні податки. Для товарів, які ввозяться на територію України, база включає митну вартість, ввізне мито й акцизний збір. Для придбаних товарів, робіт чи послуг, вартість яких відноситься до складу валових витрат, вхідний ПДВ перекривається за рахунок сум ПДВ, які надходять від реалізації продукції, робіт чи послуг або з коштів державного бюджету. Сплачений вхідний ПДВ включається до податкового кредиту, а підставою його включення є податкова накладна. Згідно податкового законодавства України, податковий кредит може бути відшкодований.

Відшкодування податкового кредиту здійснюється за рахунок тих сум ПДВ, що надходять від реалізації товарів, робіт чи послуг. Щоб визначити суму ПДВ, яка буде підлягати сплаті, потрібно визначити різницю між загальною сумою податкових зобов'язань, що виникли протягом звітного періоду, і сумою

податкового кредиту, сформованого протягом того ж періоду. Якщо за результатами звітного періоду сума податкового кредиту перевищує суму зобов'язань платника, то ця різниця підлягає відшкодуванню ПДВ з бюджету держави.

Акцизний збір – це непрямий податок, що встановлюється на підакцизні товари та включається в їх ціну. Зобов'язання по сплаті акцизу виникає під час виробництва чи реалізації підакцизної продукції й сплачується одночасно з митом та митними зборами. Номенклатура таких товарів визначена кодами УКТ ЗЕД, на які й встановлюються ставки акцизу. Законодавством визначено дві ставки [6]:

- специфічна/абсолютна - акцизний збір є фіксованим, по відношенню до кожної одиниці виміру;
- відносна – при ній податок вимірюється у відсотковому співвідношенні до неоподатковуваної вартості одиниці товару.

Платниками акцизу виступають: виробники підакцизної продукції; підприємці та фізичні особи, які ввозять підакцизні товари; особи, що реалізують їх на території України, а також постачальники і виробники електроенергії.

Мито – це непрямий податок на товари та інші предмети, переміщені через митний кордон України. Головне призначення мита в Україні – це активізація структурних змін у зовнішньоекономічній діяльності. Передумовою його існування стали поділ праці та розвиток торгівлі між різними державами. В Україні види мита регулюються Митним кодексом та не можуть застосовуватися, якщо вони не встановлені цим кодексом. Згідно вищевказаного кодексу, мита в Україні поділяються на (табл. 1.3):

Таблиця 1.3 – Види мита в Україні

№ п/п	Вид мита	Поширення мита
1	2	3
1.	Ввізне мито	встановлюється Митним тарифом України на товари, що ввозяться на територію України
2.	Вивізне мито	встановлюється Митним тарифом України на товари, що вивозяться з території України
3.	Сезонне мито	Мито, що встановлюється для оперативного регулювання ввезення і вивезення окремих товарів на строк до чотирьох місяців залежно від сезону

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
4.	Особливі види мита	встановлюються законами України задля збереження економічних інтересів держави та її виробників у разі ввезення товарів в Україну, незалежно від інших видів мита. До цієї категорії можна віднести: - о Спеціальне мито – встановлюється Законом України «Про застосування спеціальних заходів, щодо імпорту в Україну», для захисту національного товаровиробника та як відповідь на дискримінаційні та/або недружелюбні дії іноземних держав; - о Антидемпінгове мито – встановлюється Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» і застосовуються у разі ввезення товарів, що є об'єктом демпінгу, на територію України і може заподіяти шкоду або ж створити загрозу вітчизняному товаровиробнику; - о Компенсаційне мито – особливий вид мита, що справляється у разі ввезення на митну територію України товару, що є об'єктом застосування компенсаційних заходів; - о Додатковий імпорتنний збір – збір, що встановлюється законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року та Домовленості про положення Генеральної угоди з тарифів і торгівлі щодо платіжного балансу у разі, якщо значно погіршується стан платіжного балансу або є істотне скорочення золотовалютного резерву, або ж досягнення ними мінімального розміру, з метою збільшення розміру золотовалютних резервів та врівноваження платіжного балансу

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Перераховані вище податки складають системи оподаткування фізичних та юридичних осіб. В загальному, функціонування систем оподаткування впливає на економічні процеси як на макро, так і на мікрорівнях, з чого випливає потреба суб'єктів господарювання у виборі однієї з систем.

Внаслідок динамічності умов господарювання та різного характеру відображення господарських операцій в обліку, розрахунку порівняльного ефекту даних попереднього податкового періоду без урахування можливих змін показників діяльності, що призводить до отримання некоректних результатів. Через це виникає необхідність прогнозування та вибору.

Для вибору найбільш раціональної системи доцільно провести попередній аналіз переваг та недоліків кожної з систем, з метою з'ясування того, що є найбільш суттєвим з урахуванням специфіки діяльності підприємства. В Україні суб'єкти господарювання можуть вибрати одну з систем оподаткування: загальну або спрощену (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Системи оподаткування в Україні

Ознака	Загальна система	Спрощена система
Без ПДВ	немає	0%
З ПДВ	20%	20%
Умови оподаткування доходу	Податок на прибуток – 18%	Єдиний податок 1 група: 10% від прожиткового мінімуму 2 група: 20 % від мінімальної заробітної плати 3 група: 5% без ПДВ 3 група: 3% з ПДВ 4 група: для сільгоспвиробників
ЄСВ	22% від нарахованого доходу	22% від нарахованого доходу
Обмеження діяльності	-	5 млн грн на рік

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Різниця між загальною і спрощеною системами полягає в тому, що загальну обирають юридичні особи незалежно від виду господарської діяльності, суми річного оподаткованого доходу, чисельності працівників – критерії є необмеженими. Податок справляється з чистого доходу і дорівнює 18% від доходу за загальною ставкою. Для суб'єктів господарювання, що провадять страхову діяльність, діяльність у сфері організації азартних ігор та провадять діяльність як резиденти Дія Сіті – ставки податку на прибуток є 0% і 3%; 10% і 18%; 9% відповідно.

Діяльність букмекерських контор, випуску і проведення лотерей регулюються податковими ставками окремо.

Спрощена система оподаткування створена в 1998 році на підставі Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» [12] з метою зменшення податкового навантаження та стимуляції розвитку малого бізнесу в Україні. Для сільгоспвиробників, ця система була запроваджена Законом України «про фіксований сільськогосподарський податок» від 17 грудня 1998р. №320-XIV [13].

В межах цієї системи застосовується єдиний податок, розмір якого є фіксованим або ж коливається залежно від доходу. Крім того, спрощена система

оподаткування передбачає застосування спеціального режиму звітності, що полегшує підприємцю існування. На думку розробників Податкового кодексу України, така система мала забезпечити додаткові надходження до державного бюджету в розмірі 25 мільярдів гривень на рік.

Спрощена система оподаткування фізичних та юридичних осіб передбачає встановлення річних лімітів доходу для всіх груп. Детальна інформація наведена у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Податки та річні ліміти доходу для фізичних та юридичних осіб на спрощеній системі оподаткування

Група	Річний ліміт доходу згідно п.291.4 статті 291 ПКУ станом на 31.12.2023		Ставка податку
	Ліміт на 31.12.2023	Положення кодексу станом на 31.12.2023	
1 група ФОП	1118900	167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року	10% від прожиткового мінімуму; Штрафна санкція 15%, якщо є перевищення ліміту по доходах
2 група ФОП	5587800	834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року	20% від мінімальної заробітної плати; Штрафна санкція 15%, якщо є перевищення ліміту по доходах
3 група ФОП та юридичні особи	7818900	1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року	5% від доходу або 3%+ПДВ
4 група ФОП та юридичні особи, що займаються сільськогосподарською діяльністю	Без обмежень в обсязі доходу	Для розрахунку єдиного податку беруть вартість землі, що перебуває у власності або в оренді у суб'єкта господарювання. Окрім того, ставка єдиного податку змінюється залежно від типу та призначення земель	

Джерело: згруповано за інформацією [6]

Якщо загальна система оподаткування більше стосується юридичних осіб, то спрощена система – фізичних. Однак, фізичні особи-підприємці можуть вести свою діяльність як на спрощеній, та і на загальній системі оподаткування.

Для ФОП, на загальній системі, передбачено сплату таких податків:

- податок на доходи фізичних осіб – 18%;

- військовий збір – 1,5%;
- єдиний соціальний внесок – 22%, але цей податок не входить до загальної системи оподаткування, однак є обов’язковим і не може становити менше 22% від розміру мінімальної заробітної плати, встановленого Законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

Якщо сума виручки ФОП перевищує 1 мільйон гривень, то він зобов’язується сплачувати податок на додану вартість (ПДВ). Також слід зазначити, що якщо виручка менше вказаної суми, підприємець може сам вирішити, сплачувати йому ПДВ чи ні. Якщо ж бізнес не дає прибутку взагалі чи працює у збиток, податки сплачувати не потрібно.

Загалом, система оподаткування суттєво впливає на результат діяльності суб’єкта господарювання, через включення податків у собівартість продукції, що прямо пропорційно впливає на величину прибутку підприємства і ціноутворення, тому дуже важливо вчасно з нею визначитись.

1.3. Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст».

Облік розрахунків з бюджетом – належить до найбільш складних, відповідальних і трудомістких ділянок обліку. Проблеми, що виникають під час визначення об'єкта, бази оподаткування, документального та облікового відображення, нарахування податків, подачі звітності, вимагають постійного вдосконалення. Реалії, в яких зараз існують підприємства, вимагають постійних сучасних шляхів вдосконалення організації розрахунків за податками.

Податкові надходження – це основна частина доходів бюджету, їх своєчасність і повнота забезпечує фінансову стабільність держави. Раціональна організація ведення обліку розрахунків за податками дозволяє оптимізувати податкове навантаження на суб'єкт господарювання та уникати штрафних санкцій. В умовах теперішнього інформаційного суспільства, організація обліку на підприємстві тісно пов'язана з розвитком інформаційного забезпечення облікових та контрольних процедур розрахунків за податками. Створення дійсно ефективної системи податкового менеджменту передбачає наявність якісного інформаційного забезпечення. Отримання, використання й аналіз даних про податкові зобов'язання підприємства, його доходи, витрати та ризики вказує на те, що податковий менеджмент тісно корелюється з обліково-аналітичним забезпеченням розрахунків за податками.

На даний момент, існують різні підходи формування обліково-аналітичного забезпечення підприємств. В Україні широко застосовують тактичний підхід – він орієнтований на максимізацію прибутку. Проте, цей підхід одночасно вступає у суперечку з стійким бажанням власників сплачувати менше податків, що тягне за собою спроби трактувати податковий менеджмент як спосіб ухиляння від виконання податкових зобов'язань та створює відповідні умови для формування обліково-аналітичного забезпечення.

Обліково-аналітичне забезпечення у системі прийняття управлінських рішень займає одне з найважливіших місць. Ефективність управління податковими процесами підприємства значно залежить від якості інформації, що формується в рамках обліково-аналітичної системи. Така система виступає упорядкованою сукупністю взаємопов'язаних елементів, що взаємодіють між собою та дозволяють формувати обліково-аналітичне забезпечення процесів підприємства, за допомогою збору інформації про сплату податків, визначення їх сутності, типу, документування, узагальнення інформації про них; аналіз цієї інформації задля моніторингу та оцінки виникнення податкових ризиків. Відповідна організаційно-інформаційна система обліково-аналітичного забезпечення представлена на рисунку 1.4.

Напрями забезпечення розрахунків за податками			
Облікове забезпечення	Аналітичне забезпечення	Контрольне забезпечення	Звітне забезпечення
Методики забезпечення			
Методика та організація фінансового, податкового та бухгалтерського обліку, для визначення податкових баз за видами податків. Методи формування облікової політики підприємства.	Методика аналізу системи оподаткування та управління податками. Методи оцінки та аналізу податкового навантаження.	Методика внутрішнього та зовнішнього податкового аудиту. Аудиторський супровід вирішення спірних питань оподаткування.	Методика оцінки та прогнозування податкових зобов'язань з використанням звітної інформації та забезпечення інформації, щодо сплати податків.

Продовження рисунку 1.4

Рис.1.4 – Організаційно-аналітична модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками

Джерело: сформовано автором

Систему обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками, розглянуто у вигляді моделі, що включає такі блоки: «Напрями», «Методики», «Інструменти та управлінські процедури забезпечення», «Нормативно-правове регулювання розрахунків за податками», «Технології обліку та програмно-

технічні засоби» – що відображають специфіку того чи іншого виду інформаційного забезпечення.

Блок «Напрями» – це основні елементи обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками.

Блок «Методики» – показує використання різних способів обліку, аналізу, контролю та аудиту, і орієнтований на визначення податкових баз для різних податків, для загального податкового поля й управління податковими доходами, витратами, зобов'язаннями та ризиками. Способи реалізації представлених методик, являє собою блок «Інструменти та управлінські процедури обліку» і дає змогу приймати податкові рішення на підприємстві, що в свою чергу дозволяє вчасно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовищ. Управлінські процедури, потрібні для реалізації податкового менеджменту й включають в себе:

- формування цілей і завдань;
- визначення складу і місця відповідних підрозділів, а також їх забезпечення ресурсами;
- розробку документації.

Такий блок, як «Технології обліку та програмно-технічні засоби», включає в себе регламентовані нормативними актами, розробленими підприємством самостійно, включаючи зовнішні та внутрішні чинники – технічні та програмні засоби, що мають відповідати вимогам забезпечення процесів розрахунків за податками.

І останній блок «Нормативно-правове регулювання розрахунків за податками» представлений основними законодавчими актами та нормативно-правовими документами, що стосуються оподаткування і які підприємство має впроваджувати та контролювати на всіх етапах обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками.

В цілому, можна зробити маленький висновок, що обліково-аналітичне забезпечення створене для дотримання підприємством вимог податкового законодавства й узагальнення інформації про сплачені підприємством податки.

Об'єктом дослідження даної роботи є ТОВ «Агроконтраст». У 2023 році підприємство було на спрощеній системі оподаткування, а саме на IV групі, що стосується сільгоспвиробників, частка сільськогосподарського товаровиробництва яких за попередній (звітний) період перевищує 75%, з чого випливає, що підприємство не було платником податку на прибуток. Основний вид діяльності підприємства, згідно державного статистичного довідника «Коди виду економічної діяльності» [14] – 01.41 – Розведення великої рогатої худоби молочних порід.

Системою оподаткування, було визначено такі податки, що підлягають сплаті підприємством:

- податок на додану вартість;
- єдиний податок;
- рентна плата за користування надрами;
- податок на нерухомість, відмінної від земельної ділянки;
- єдиний соціальний внесок;
- податок на доходи фізичних осіб;
- військовий збір.

Податковим кодексом України, визначено, що платники податків зобов'язані (рис. 1.5):

Рис. 1.5 – Обов'язки платників податків

Джерело: згруповано за інформацією [6]

На досліджуваному підприємстві, обліково-аналітичне забезпечення розрахунків за податками, визначене обліковою політикою.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [7] і НП(С)БО визначають облікову політику, як сукупність принципів, основ, домовленостей, правил і практик, що застосовуються підприємством при веденні бухгалтерського обліку та подачі фінансової звітності. Підприємство самостійно, за погодженням з власниками, відповідно до установчих документів, визначає власну облікову політику. Наказ про облікову політику є фундаментом, на якому базується весь бухгалтерський облік, а отже і податковий.

Що до податкового обліку на вказаному підприємстві, то облікова політика й відповідний наказ визначає представників та відповідальних осіб, порядок ведення на рахунках бухгалтерського обліку, заповнення та подачі податкової та

фінансової звітності, порядок сплати податків до бюджету, відображення відстрочених податкових зобов'язань й активів.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [7] визначено, що організація бухгалтерського обліку та призначення відповідальних осіб належить до компетенції власника або уповноваженого органу. Згідно облікової політики ТОВ «Агроконтраст», на підприємстві створена бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером, а відповідальними особами з правом підпису є директор і головний бухгалтер.

Головний бухгалтер – особа, що відповідає за подачу податкової та фінансової звітності. До податкової служби підприємство подає декларації з:

- податку на додану вартість – звітного документу, що подається протягом 20 днів, що настають за останнім днем звітного місяця; в якому зазначаються відомості про здійснені за відповідний звітний період операції з поставки товарів за основною ставкою (для даного підприємства), на підставі якого здійснюється нарахування та сплата ПДВ;
- об'єднана звітність ПДФО та ЄСВ – об'єднаний звіт, що стосується нарахувань на заробітну плату та утримань з неї. Подається щоквартально протягом 40 днів після останнього дня звітного кварталу. Додатково, підприємство також зобов'язане подати такий звіт що до доходу, нарахованого пайовикам за період користування наданими ділянками.
- податок на нерухомість, відмінної від земельної ділянки – звіт, що відноситься до річних, відмінною рисою якого є щоквартальні авансові внески, що сплачуються до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, і який показує усе нерухоме майно підприємства;
- рентна плата за користування надрами, а саме за спеціальне використання води – відноситься до квартальної форми звіту,

зобов'язання за яким розраховуються згідно вказаних даних за податковий період і сплачується протягом 10 днів після настання граничного терміну подачі до податкової служби;

- єдиний податок – як і для всіх груп, декларація з єдиного податку IV групи є квартальною, однак подається протягом 30 днів, що настають після останнього дня звітного кварталу. Сплачується він також щоквартально у розмірі 10%, 10%, 50%, 30% відповідно.

Оскільки ТОВ «Агроконтраст» є суб'єктом малого підприємництва, то фінансова звітність, яку він подає, обмежується лише Формою №1 «Баланс» та Формою №2 «Звіт про фінансові результати» і подається один раз на рік [15].

Порядок відображення й обліку податків на рахунках податкового обліку прямо залежить від затвердженого плану рахунків.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ НА ТОВ «АГРОКОНТРАСТ»

2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Агроконтраст» та її вплив на організацію обліку розрахунків за податками.

В роботі досліджується товариство з обмеженою відповідальністю «Агроконтраст» – зареєстроване в Бородянському районі Київської області, село Нове Залісся. Виробничі потужності знаходяться за місцем реєстрації.

Досліджуване товариство було створене 24 жовтня 2006, як правонаступник виробничого сільськогосподарського кооперативу «Дружба». З 2021 року, засновниками та кінцевими бенефіціарами є Кладько Олександр Васильович та Біденко Олександр Володимирович, що володіють рівними частками у 50%. Відповідальними особами є директор – Шевчук Юрій Вікторович та головний бухгалтер – Соловйова Надія Василівна.

Підприємство займається сільськогосподарською діяльністю, що включає в себе операції, пов'язані з вирощуванням, переробкою продукції рослинництва для подальшого вирощування великої рогатої худоби та виробництва молока для реалізації.

Основним видом діяльності за КВЕД [14] є 01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід. Серед зареєстрованих видів економічної діяльності також є (табл. 2.1):

Таблиця 2.1. – Основні види за КВЕД ТОВ «Агроконтраст»

№ п/п	КВЕД	Назва
1	2	3
1.	01.11	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
2.	01.42	Розведення іншої великої рогатої худоби та буйволів
3.	01.43	Розведення коней та інших тварин родини конячих
4.	01.45	Розведення овець і кіз
5.	01.46	Розведення свиней

Продовження таблиці 2.1

6.	01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві;
7.	01.62	Допоміжна діяльність у тваринництві
8.	46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
9.	47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно
10.	49.41	Вантажний автомобільний транспорт
11.	68.20	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

Джерело: згруповано за інформацією [14]

На рисунку 2.1 представлені основні показники Форми №1 «Баланс» ТОВ «Агроконтраст».

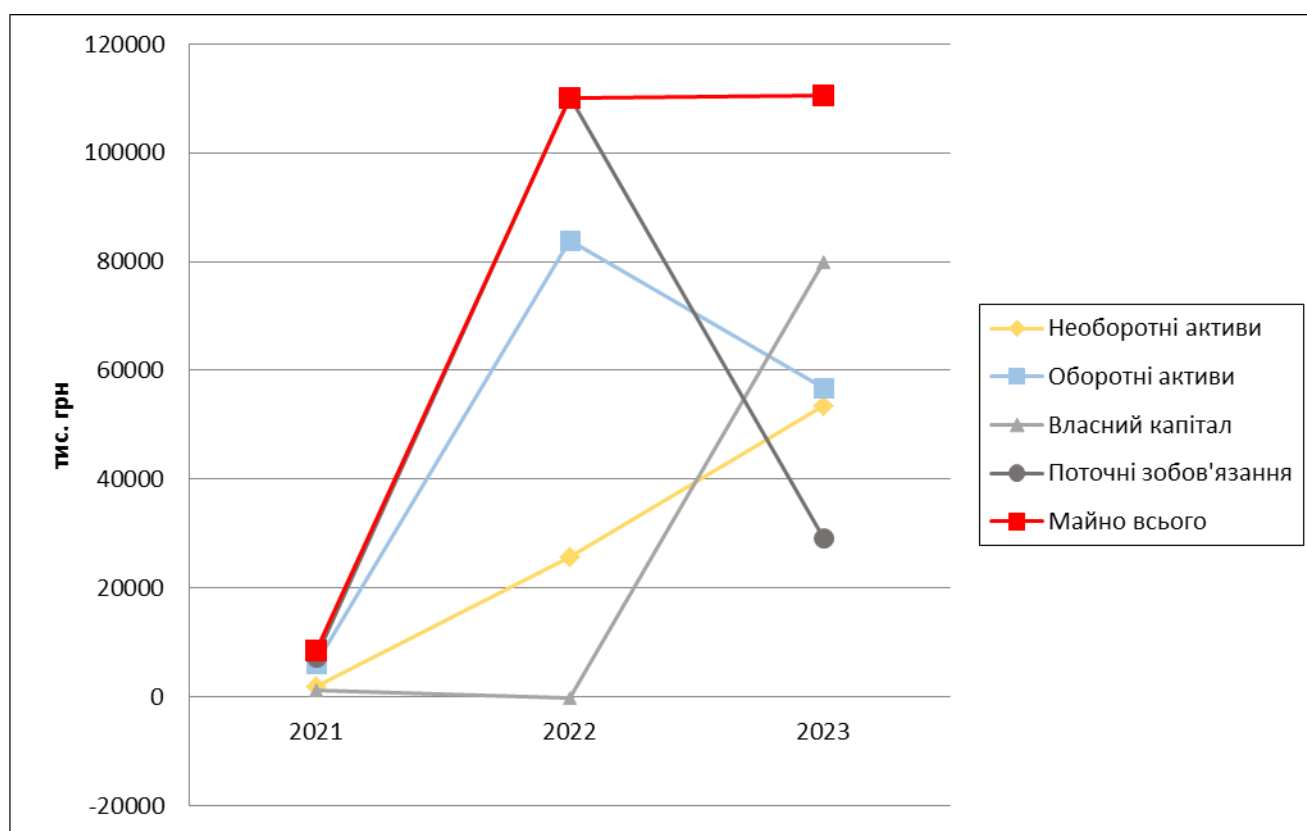

Рис. 2.1 – Оцінка майна та капіталу ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту №1 «Баланс» (форма 1-м) ТОВ «Агроконтраст»

Провівши аналіз даних Балансу ТОВ «Агроконтраст», бачимо не рівномірну динаміку змін відповідних статей балансу. Зокрема, можна відмітити порівняно велику питому вагу оборотних активів в структурі активів балансу. Це зумовлено тим, що виробництво потребує великої кількості запасів. І хоча, кількість кредиторської заборгованості велика, можна простежити тенденцію до її

зменшення. Позитивним є те, що суми грошових коштів збільшуються в декілька разів. Це показує, що є місце нарощуванню виробництва, збільшення ефективності діяльності – позитивним чинникам впливу на покращення фінансово-економічного становища.

На основі отриманих результатів можна побачити, що вартість активів збільшується, проте при детальному огляді видно, що питома вага необоротних активів постійно збільшується, що призводить до зменшення частки оборотних активів. У складі необоротних активів, велика частка їх збільшення припадає на основні засоби. Відбувається це через модернізацію та будівництво нових приміщень для виробництва та тримання великої рогатої худоби. Стаття балансу «Довгострокові біологічні активи» мала зменшення у 2022 році, через вплив природних факторів (плачевний фізичний стан ВРХ на момент зміни власників ТОВ і малих засівних площ) і факту окупації села Нове Залісся, внаслідок російської агресії проти України. Проте, вже в 2023 році вдалось суттєво збільшити стадо ВРХ та посівні площі, що дало можливість збільшення вищевказаної статті Балансу.

Щодо аналізу оборотних активів, простежується спочатку їх різке збільшення, а потім зменшення майже в половину. Аналізуючи складові, бачимо тенденцію до збільшення поточної дебіторської заборгованості, що є показником поганого управління та може призвести до негативних наслідків. Однак, підприємство обов'язково проводить звірку з дебіторами перед тим, як складати фінансову звітність й з у відносинах особливо недобросовісними покупцями, може складати судові претензії.

При розгляді власного капіталу, у складі пасиву Балансу, важливо відмітити, що дана стаття збільшується не лише за рахунок нерозподіленого прибутку, а й за рахунок внесків учасників. Досліджуючи зобов'язання, варто зауважити відсутність довгострокової заборгованості, такої як кредити банків.

Сума поточних зобов'язань зростає, що призводить до збільшення їх питомої ваги у структурі пасиву Балансу.

Для фінансово-економічної характеристики важливим є й оцінка руху та стану основних засобів підприємства, оскільки саме вони є основою матеріального забезпечення діяльності підприємства. Згідно Форми №1 «Баланс» – вартість та кількість основних засобів поступово зростає, оскільки підприємство постійно поповнює технічну базу та створює нові об'єкти.

Для роботи будь-якого підприємства є важливим аналіз фінансових результатів, дані для якого знаходяться у Формі №2 «Звіт про фінансові результати».

На рисунку 2.2 продемонстровано основні показники Форми №2 «Звіт про фінансові результати» ТОВ «Агроконтраст». Виходячи з даних звіту, простежується збільшення чистого прибутку.

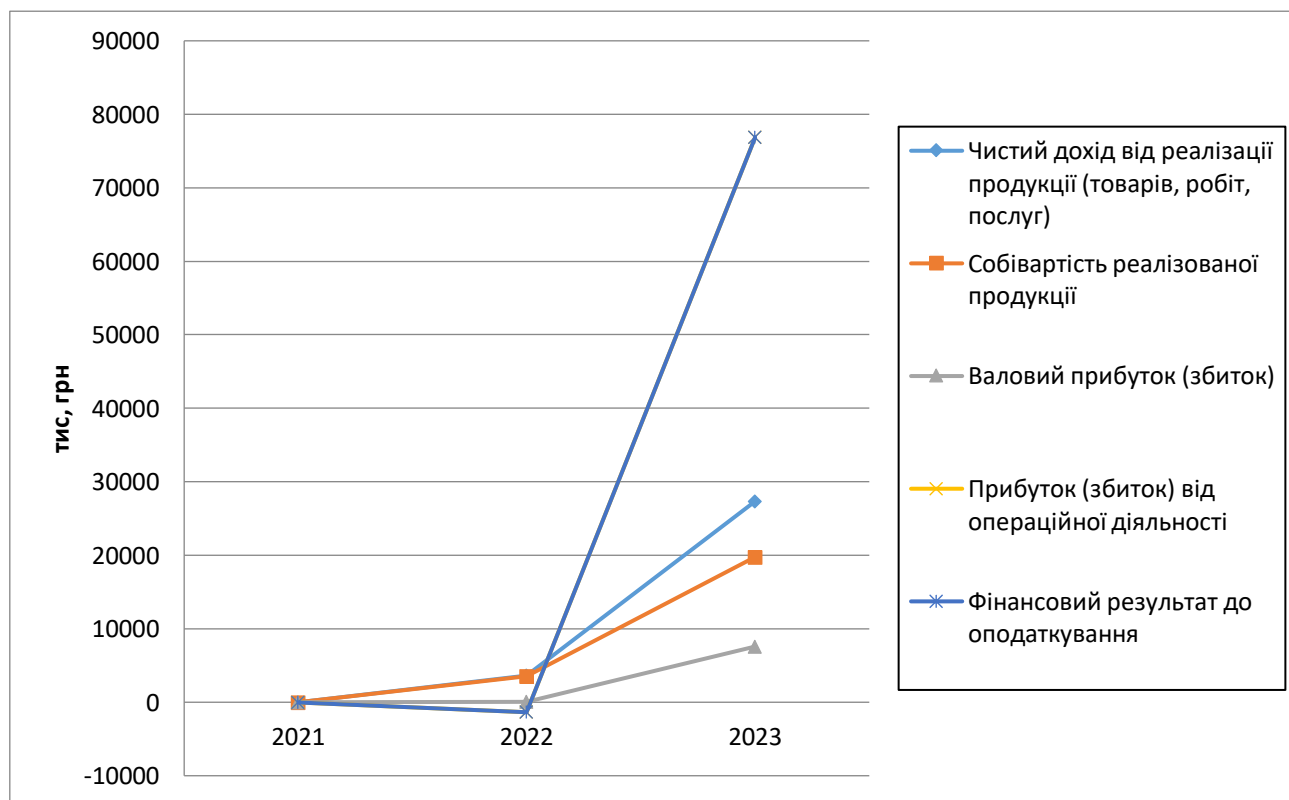

Рис. 2.2 – Фінансові результати діяльності ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту №2 «Звіт про фінансові результати» (форма 2-м) ТОВ «Агроконтраст»

Динаміка зміни чистого доходу від реалізації, підтверджує попередні твердження про необхідність збільшення обсягів виробництва та ефективності діяльності. Звичайно, можна списати подібну динаміку на підвищення рівня інфляції, що впливає на собівартість реалізованої продукції – також важливий показник, що впливає на валовий прибуток; однак все одно спостерігається збільшення розміру прибутку, що є позитивним явищем.

Для визначення фінансового результату від операційної діяльності необхідно розглянути (рис. 2.3):

- інші операційні доходи, величина яких збільшилась у 2023 році і включає в себе дохід від реалізації необоротних активів та неповоротну фінансову допомогу;
- адміністративні витрати – величина яких, спочатку збільшувалась, а потім зменшувалась, що пов'язано з відповідними коливаннями дебіторської та кредиторської заборгованості в адміністративних цілях. Такі витрати, як амортизація, заробітна плата адміністративного персоналу та розрахунки за податками мають щорічну тенденцію до збільшення;
- інші операційні витрати, які щорічно збільшувались, включають в себе усі витрати, що стосуються операційної діяльності.
- крім операційної, на підприємстві ведеться й фінансова діяльність, основою для якої є отримання та погашення фінансової допомоги від інших суб'єктів господарювання, а також її надання. Виникають й відносини з фінансового лізингу, які тягнуть за собою фінансові витрати на погашення комісій лізингодавця та основного тіла об'єкта лізингу.

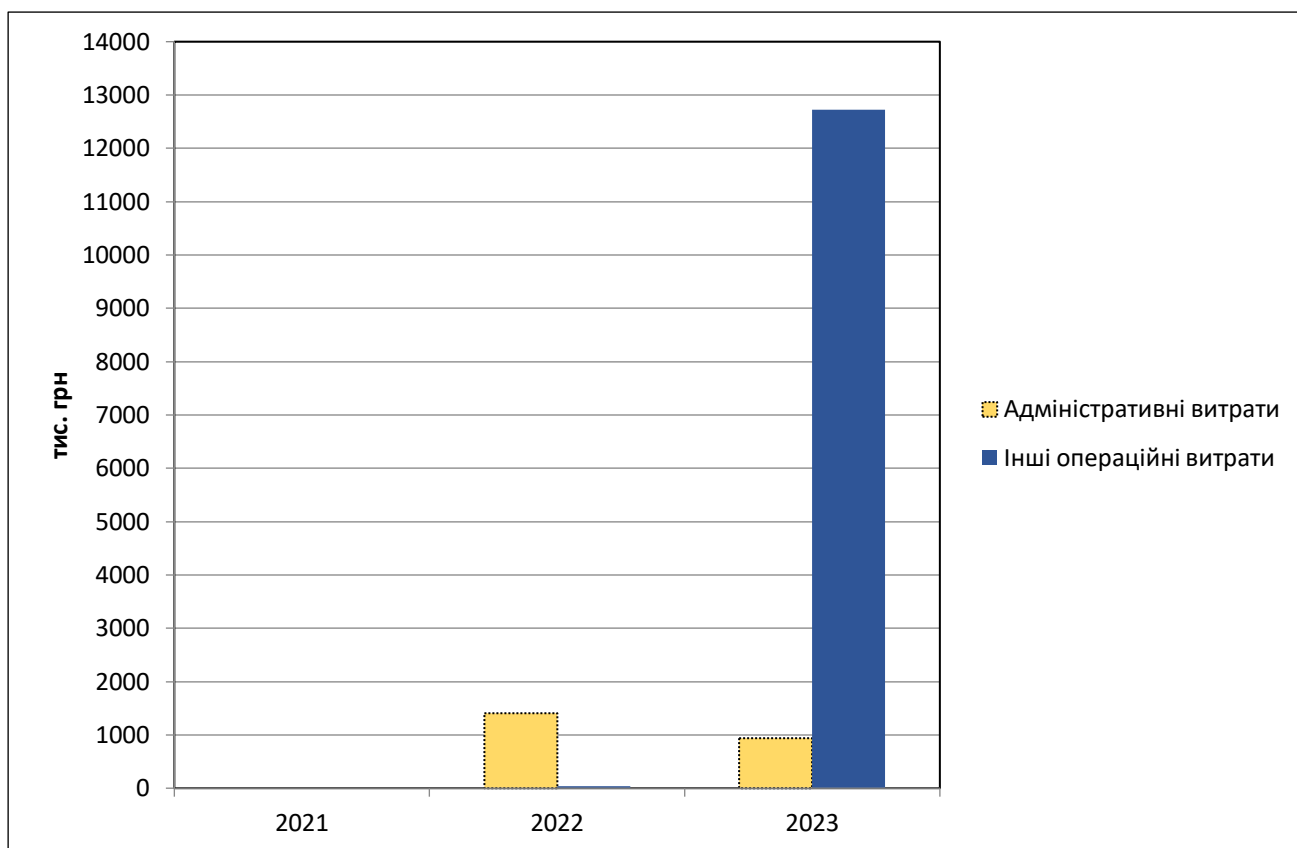

Рис. 2.3 – Операційні витрати підприємства протягом 2021-2023 років

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту №2 «Звіт про фінансові результати» (форма 2-м) ТОВ «Агроконтраст»

Внаслідок діяльності підприємства протягом розглянутого періоду, важливим є кінцевий результат – чистий прибуток (збиток). Зміна величини чистого прибутку на ТОВ «Агроконтраст» показана на рисунку 2.4.

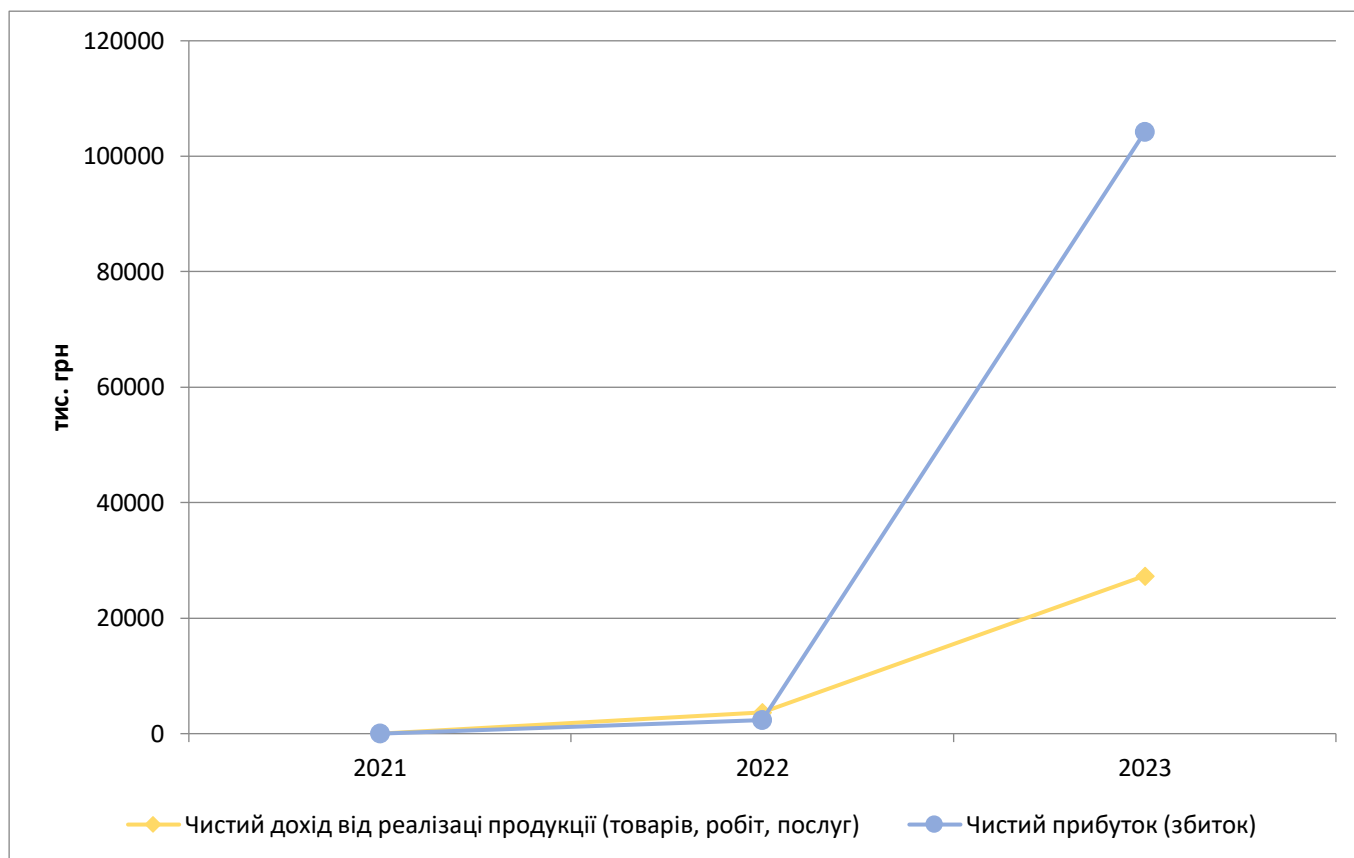

Рис. 2.4 – Відображення чистого доходу від реалізації та чистого прибутку діяльності протягом 2021-2023 років

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту №2 «Звіт про фінансові результати» (форма 2-м) ТОВ «Агроконтраст»

Важливим етапом характеристики фінансово-економічної діяльності підприємства є оцінка фінансової стійкості (Додаток А).

На початку доцільно розглянути показники структури капіталу. Коефіцієнт автономії, який показує відношення власного капіталу до залученого, величина якого у 2023 році збільшилась, що потягнуло за собою зменшення коефіцієнту концентрації залученого капіталу. Це показує, що підприємство не залучало кредити банків з метою використання у діяльності. Це також відображається у результатах коефіцієнту фінансового ризику, величина якого помітно збільшилась у порівнянні з 2021 роком.

Необхідно розглянути й показники стану оборотних активів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу мав значення -0,14, проте з наступними роками

лише збільшувався, а це має позитивну тенденцію. Це дозволяє збільшувати суму власних оборотних коштів. Коефіцієнти забезпеченості оборотних коштів й запасів також збільшувалися у відношення 2023 року до 2021.

Останніми, але не по значимості, є показники стану основного капіталу. Основний капітал сільськогосподарського підприємства за своєю специфікою дещо відрізняється від основного капіталу звичайного підприємства, окрім вартості, руху вартості та наявності суб'єкта, важливі також специфіка руху вартості та зміна форми з однією на іншу. Позитивною тенденцією для показників основного капіталу є їх збільшення. Проведений аналіз показує як збільшення, так і зменшення окремих показників. Позитивним є збільшення вартості основних засобів, що підтверджує їх модернізацію та будівництво нових об'єктів. Це в свою чергу, тягне за собою збільшення коефіцієнту реальної вартості майна та зменшення коефіцієнту накопиченої амортизації.

Здійснюючи фінансово-економічний аналіз ТОВ «Агроконтраст», беручи за основу отримані результати, можна зазначити поступове збільшення результативності діяльності підприємства, оскільки майже всі показники відповідають нормативним значенням і показують тенденцію до збільшення продуктивності діяльності.

2.2. Облік розрахунків за податками на підприємстві.

Сучасна податкова система України передбачає особливі умови для оподаткування сільськогосподарських виробників. Для таких суб'єктів передбачена можливість перебування на спрощеній системі оподаткування. Податковим кодексом визначено, що сільськогосподарські підприємства можуть бути платниками єдиного податку IV групи. Ними можуть виступати як фізичні, так і юридичні особи, що відповідають певним критеріям (Рис.2.5).

Рис. 2.5 – Вимоги до суб'єктів господарювання – платників єдиного податку IV групи

Джерело: згруповано за інформацією [6]

До фізичних осіб-підприємців (фермерських господарств), які зареєстровані та діють відповідно Закону України «Про фермерське господарство» [16], висуваються й умови виконання сукупності вимог (Рис.2.5). Крім того, відповідно до норм Податкового кодексу України, є певні заборони перебування на єдиному податку IV групи для окремих суб'єктів господарювання, зокрема для тих, у кого [6]:

- понад 50% доходу становить реалізація декоративних рослин, диких тварин і птахів, хутра і виробів з нього;
- здійснюється діяльність підакцизних товарів, окрім товарів з кодами УКТ ЗЕД 2204 29 та 2204 30;
- якщо наявний податковий борг станом на 1 січня поточного року (окрім форс-мажорів).

Хоча у сільськогосподарських підприємств існує багато специфік, що до оподаткування, вони, як і всі підприємства, для здійснення господарських операцій, мають використовувати інформацію, що стосується бухгалтерських операцій та обліку сплати податків. Зокрема, з метою забезпечення повної інформації про об'єкти оподаткування на підприємстві існує облік розрахунків за податками. Він полегшує роботу з податками загалом й узагальнює інформацію по ним.

Облік розрахунків за податками на ТОВ «Агроконтраст» забезпечує бухгалтерський відділ на чолі з головним бухгалтером. Організаційно, є бухгалтер, що займається заробітною платою та кадровими рухами, бухгалтери з виробництва, що також ведуть облік доходів і витрат та статистичну звітність. Головний бухгалтер відповідає за податкові накладні, податкову та фінансову звітність. Операції з розрахунків з бюджетом та контрагентами також проводить головний бухгалтер. Облік здійснюється завдяки засобам комп'ютерної програми «BAS for AGRO», для подання звітності використовується електронний кабінет

платника податків та програма «М.Е.Дос». Обмін податковими накладними та документами з контрагентами здійснюється через «М.Е.Дос» та сервіс «Вчасно».

Як було вказано в даній роботі, підприємство працює за загальним планом рахунків, яким передбачено, використання рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами». Єдиний соціальний внесок, хоч і не називається податком, проте він сплачується в обов'язковому порядку, із застосуванням усіх засобів державного примусу, що робить його цілковито відповідним терміну «Податок», визначеного статтею 6 ПКУ. ЄСВ обліковується на субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного страхування» [17 план рахунків].

ТОВ «Агроконтраст» є платником податку на додану вартість, оскільки товарообіг за рік перевищує 1 мільйон гривень. Продукція підприємства оподатковується за ставкою 20%.

Підприємство реалізує два види продукції – молоко та ВРХ. Якщо щодо ВРХ, першою подією в основному є реалізація, після якої в програмі формується податкова накладна, що реєструється в Єдиному реєстрі податкових накладних і надсилаються контрагентам через програму «М.Е.Дос», то реалізація молока відбувається по передоплаті з наступною реєстрацією зведеної податкової накладної за період у 15 днів та реалізацією кожного 15 числа та останнього дня місяця. В обох випадках, транзитним є рахунок 643 «Податкові зобов'язання», субрахунок 6432 «Податкові зобов'язання непідтверджені», тобто для тих контрагентів, по яким формується сальдо. Субрахунок 6431 «Податкові зобов'язання» показує вже підтверджені зобов'язання з ПДВ, тобто обороти по контрагентам рівні за дебетом і кредитом. Якщо умовами договору не передбачено авансові платежі, податкові зобов'язання формуються одразу на рахунку 641/ПДВ.

Коли ТОВ «Агроконтраст» здійснює купівлю сировини й матеріалів, відкривається рахунок 644 «Податковий кредит» – транзитний рахунок, що

закривається при здійсненні постачання чи післяплати. Так як і на рахунку 643, 644 рахунок має субрахунки, що стосується підтвердженого (субрахунок 6411) та непідтвердженого (субрахунок 6412) податкового кредиту. Для їх контролю зазвичай здійснюється аналіз оборотно-сальдової відомості.

Облікове відображення формування ПДВ показано на рис. 2.6.

Рис. 2.6 – Облікове відображення формування ПДВ на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

Оскільки ТОВ «Агроконтраст» основною діяльністю має вирощування ВРХ, то звичайно потребує й в робітниках, що можуть забезпечити хороший догляд за худобою. Фірма працевлаштувала робітників, призначила їм заробітну плату, на достатньому рівні. Усі необхідні податки, що стосуються заробітної плати, підприємство ТОВ «Агроконтраст» нараховує і сплачує до бюджету [18]. В програмі, всі процеси здійснюються в документах «Нарахування зарплати працівникам організацій» та «Зарплата до виплати організацій» з відображенням

відповідних податків на рахунках 641/ПДФО (субрахунок 6411), 642, 651. Звітність до податкової служби подається через програму «М.Е.Дос».

Порядок облікового забезпечення нарахування ПДФО, військового збору та ЄСВ на ТОВ «Агроконтраст» показано на рис. 2.7.

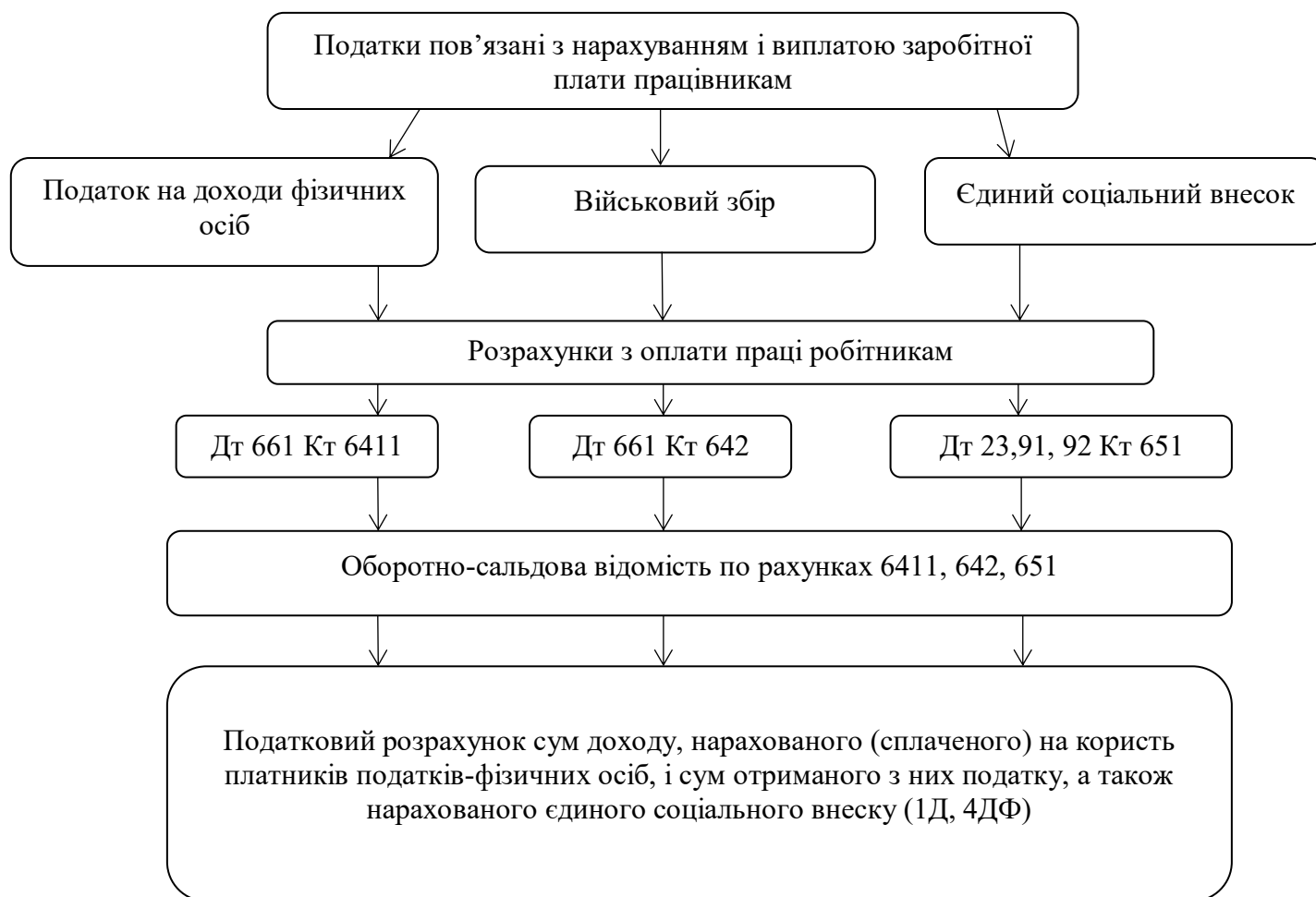

Рис. 2.7 – Облікове відображення нарахування ПДФО, ВЗ і ЄСВ на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

Земельний податок – платіж, який належить до місцевих податків, що досліджуване підприємство сплачує обов'язково, оскільки має як і власні земельні ділянки, так і орендовані паї. Відображення цього податку в обліку, відбувається на рахунку 641/Земельний податок (субрахунок 6415). Підприємство подає декларацію до відповідних податкових служб, за місцезнаходження ділянки чи паю, за допомогою програми «М.Е.Дос» та електронного кабінету платника

податків. Варто також зазначити, що для ТОВ «Агроконтраст» цей вид податку є новим, оскільки за результатами 2023 року, частка сільськогосподарського виробництва становила менше 75%, що призвело до переходу на загальну систему оподаткування з 01.01.2024 року.

Порядок відображення земельного податку на рахунках бухгалтерського обліку відображено на рис 2.8.

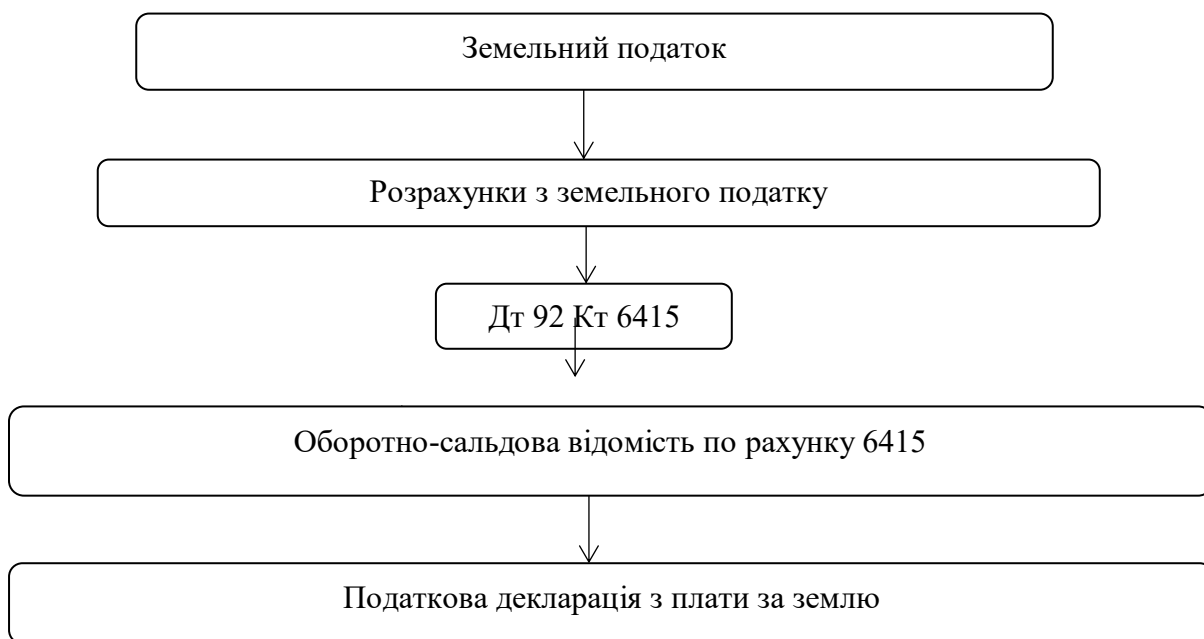

Рис. 2.8 – Облікове відображення нарахування земельного податку на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

Рентна плата за користування надрами, як і земельний податок, належить до місцевих. ТОВ «Агроконтраст» сплачує рентну плату за спеціальне використання води. Обліковується податок на рахунку 642 «Розрахунки по обов’язкових платежах». Звітність подається щоквартально за допомогою електронного кабінет та програми «М.Е.Дос».

Порядок відображення рентної плати на рахунках бухгалтерського обліку відображено на рис 2.9.

Рис. 2.9 – Облікове відображення нарахування рентної плати на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – фіксується один раз на рік на початку звітного року, що змушує відносити його до витрат майбутніх періодів. Тому, в обліку він відображається на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», 6415 «Розрахунки за іншими податками». Детальний алгоритм обліку податку на нерухоме майно показано на рис. 2.10.

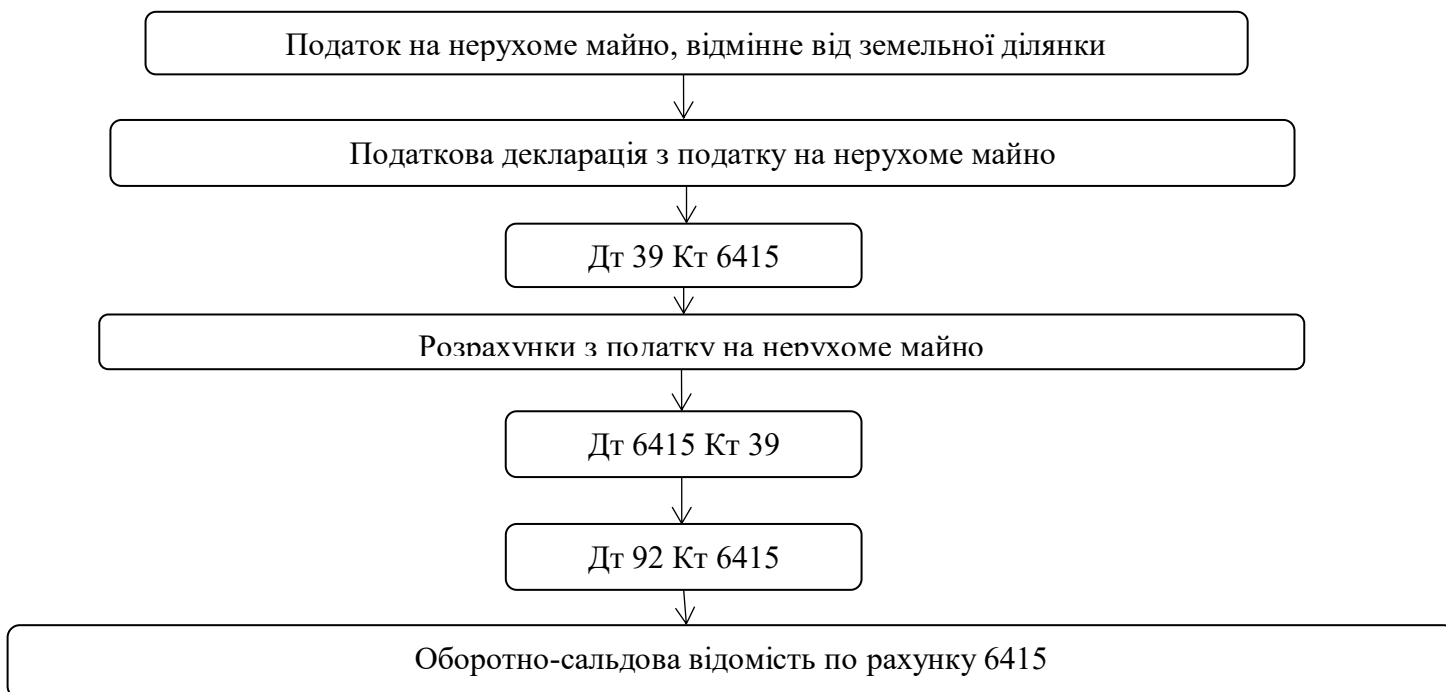

Рис. 2.10 – Облікове відображення нарахування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

ТОВ «Агроконтраст» знаходиться на спрощеній системі оподаткування, що звільняє його від сплати податку на прибуток, проте зобов'язує до сплати єдиного податку [6]. Як для сільгоспвиробника, цей податок розраховується щорічно, станом на 1 січня поточного року після подачі відповідної звітності до контролюючих органів. В обліку, єдиний податок відображається на рахунку 641/ЄП (субрахунок 6414). Податкова звітність подається за допомогою програми «М.Е.Дос». Сплачується вказаний податок щоквартально частинами 10%, 10%, 50% і 30%.

Порядок відображення єдиного податку на рахунках бухгалтерського обліку відображено на рис 2.11.

Рис. 2.11 – Облікове відображення нарахування єдиного податку на ТОВ «Агроконтраст»

Джерело: згруповано за інформацією [6, 17]

Загалом, ТОВ «Агроконтраст», що знаходиться на спрощеній системі оподаткування, головним податком має єдиний податок та податок на додану вартість. Багато розрахунків з бюджетом підприємства пов'язані з заробітною платою найманих працівників, а саме ПДФО, ВЗ та ЄСВ. Облік розрахунків за податками ведеться в автоматизованому вигляді на відповідних рахунках. Податки сплачуються вчасно, більшість звітності подається в програмі «М.Е.Дос».

2.3. Фінансова та податкова звітність з розрахунків за податками ТОВ «Агроконтраст».

Аналіз обсягу динаміки податків на підприємстві є дуже актуальним, оскільки важливим є забезпечення ефективного управління фінансами, стійкість та прибутковість бізнесу. Підприємства повинні подавати інформацію про свої податкові зобов'язання у формі фінансових та податкових звітів до контролюючих органів. Аналіз представлених обсягів допомагає забезпечити точність та відповідність інформації.

Також, завдяки звітності, прослідковується динаміка податків, що має вплив на фінансову стратегію підприємства. Ефективний аналіз допомагає визначити, як оптимізувати фінансові ресурси та досягти поставлених цілей. Досліджуване підприємство, ТОВ «Агроконтраст» сплачує наступні податки:

- єдиний податок;
- податок на додану вартість;
- податок на доходи фізичних осіб;
- єдиний соціальний внесок;
- військовий збір;
- рентна плата;
- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Державна податкова служба України вимагає від платників податків подавати податкову звітність. Згідно статті 46 ПКУ [6], податкова декларація – це документ, що подається платником податків до контролюючих органів, у строки встановлені законодавством та на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання. По всіх вищевказаних податках, що сплачує ТОВ «Агроконтраст», подається податкова звітність. Кожна форма податкової декларації має власну базу та податковий період, за який підприємство має відзвітувати. Однак, обов'язкові реквізити для будь-якої декларації, визначені ПКУ [6]. До них належать (табл. 2.2):

Таблиця 2.2 – Обов’язкові реквізити податкової звітності

№п/п	Реквізит податкової звітності
1.	Тип документа: о Звітний; о Уточнюючий; о Звітний новий;
2.	Звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація
3.	Звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку)
4.	Повне найменування (прізвище, ім’я, по-батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами
5.	Код платника податків згідно з ЄДРПОУ або ППН
6.	Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для випадків, визначених законом)
7.	Місцезнаходження (місце проживання) платника податків
8.	Найменування органу державної податкової служби, до якого подається звітність
9.	Дата подання або дата заповнення звіту (залежно від форми)
10.	Ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток посадових осіб платника податку
11.	Підписи платника податку, засвідчені печаткою (за наявності)

Джерело: згруповано за інформацією [6]

В окремих випадках, визначених законодавством України, форма податкової декларації може містити додаткові обов’язкові реквізити (табл. 2.3):

Таблиця 2.3 – обов’язкові реквізити, для особливих випадків, передбачених законодавством

№п/п	Реквізити податкової звітності
1.	Відмітка про звітування за спеціальним режимом
2.	Код виду економічної діяльності (КВЕД)
3.	Код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ 22
4.	ППН та номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ, згідно з даними реєстру платників ПДВ за звітний (податковий) період

Джерело: згруповано за інформацією [6., 14, 22]

Розглянемо детально особливості кожної податкової декларації.

Одним з основоположних податків, що займають найбільш вагому частку надходжень до державного бюджету є податок на додану вартість.

Декларація з ПДВ – це звітний документ, в якому платник зазначає відомості за відповідний звітний період про здійснені операції з постачання товарів, на підставі яких здійснюється нарахування та сплата ПДВ. В ній

показуються всі податкові зобов'язання та податковий кредит з ПДВ і розраховується сума податку, що потрібно сплатити до бюджету за звітний період. Основою для створення декларації з ПДВ є податкова накладна. ТОВ «Агроконтраст» реалізує два основних види продукції: молоко та ВРХ. Обидва продукти підпадають під основну ставку ПДВ – 20%. Для ВРХ – форма ПН є звичайною – (Додаток Б.1), в той час як податкова накладна з молока має зведену форму (Додаток Б.2) – спеціальну форму, що застосовується лише до чотирьох ситуацій [19]. Оскільки постачання молока має безперервний характер, ознака ПН дорівнює «4».

Окрім основної форми J0200125 декларації з ПДВ, підприємство подає й додатки до неї. Додаток 1 (форма J0200525) висвітлює весь податковий кредит, що був включений у звітному періоді, а Додаток 2 (форма J0215225) показує відомості, щодо сум від'ємного значення звітного періоду, які підприємство хоче зарахувати до складу наступного звітного періоду. Якщо ж підприємство не хоче переносити таку суму, то воно має заповнити Додаток 3 (форма J0200625) та Додаток 4 (форма J0299825) до декларації, оскільки має право на бюджетне відшкодування ПДВ.

Як платник єдиного податку, ТОВ «Агроконтраст» також подає податкову декларацію з єдиного податку (форма J0103805). Дана форма звітності має розрахункову частину, в якій підприємство має показати всі свої орендовані та власні ділянки відповідно до категорій (рілля, сіножаті, пасовища тощо), на основі яких самостійно розраховує суму зобов'язань з єдиного податку за звітний період. До самої декларації досліджуване підприємство додає Додаток 1 (форма J0138105) та Додаток 3 (форма J0138305).

Наступний вид податкового звіту – декларація з рентної плати. Досліджуване підприємство є первинним водокористувачем та безпосередньо здійснює видобуток води. Рентна плата за спеціальне використання води обчислюється щоквартально як добуток фактичної вартості одиниці товарної

продукції, розрахункової вартості, коригую чого коефіцієнту (за наявності) та ставки (для підприємства ця ставка дорівнює 5%). Окрім основної форми декларації (форма J0800108), підприємством подається також Додаток 1 (форма J0810108), представлений детальним розрахунком рентної плати.

Об'єкт дослідження має на балансі об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, тому законодавство зобов'язує звітувати щодо таких об'єктів. Формою звітності є декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (форма J0302106). Звітним періодом для декларації є рік, за який підприємство має розрахувати суму зобов'язань. Окремо в Додатку 1 (форма J0312106) показується нарахування зобов'язань по об'єктам житлової нерухомості, а в Додатку 2 (форма J0312206) – нежитлової.

Останнім видом податкової звітності – звітність що стосується доходів найманих працівників. Наказом Міністерства фінансів України №773 від 15.12.2020 [20], юридичних осіб зобов'язали подавати об'єднану звітність з ЄСВ, ПДФО та ВЗ (форма J0500109). Особливістю даної декларації є те, що вона належить до квартальних звітів, з помісячною розбивкою, що відрізняє його від звіту по ЄСВ, який був місячним. Звичайно, війна внесла свої корективи до декларації, проте, оскільки на кінець 2023 року на підприємстві не було мобілізованих, специфіка відповідних розділів і додатків не стосується саме поданої звітності. Отже, окрім самої декларації, підприємство подає додатки, а саме Додаток 1 (Д1, форма J0510109) та Додаток 4ДФ (форма J0510409) також з помісячною розбивкою.

В Додатку 1 відображається сума нарахованого доходу та ЄСВ найманим працівникам за звітний період. Додаток 4ДФ показує відомості про суми нарахованого доходу, з якого утримується ПДФО та ВЗ не тільки найманих працівників, а й осіб, що надали в оренду свої земельні ділянки (паї), оскільки п.п. 168.4.9 ПКУ передбачено, що суми податку на доходи фізичних осіб, нараховані податковим агентом, з доходів за здавання фізичними особами в оренду

(суборенду, еміфтезис) ділянок, мають бути сплачені таким же податковим агентом.

Мале підприємство є невід’ємною частиною сучасної економіки. Успішне функціонування малого бізнесу дає можливості до оздоровлення економіки: створюються робочі місця, розвивається конкуренція, покращується використання місцевих ресурсів сировини, підвищується експортний потенціал. Звичайно усе це неможливо без обліку. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», чинні НП(С)БО, нормативні документи Міністерства фінансів України зобов’язують усі суб’єкти підприємництва вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність.

Закон передбачає можливість вибору суб’єктами малого підприємства, як складати фінансову звітність, що визначено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15], НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [21]. Загалом, фінансова звітність призначена для користувачів, які хочуть дізнатися про фінансовий стан підприємства. Це можуть бути як власники, так і державні органи. ТОВ «Агроконтраст» подає звітність за НП(С)БО 25, що передбачає заповнення таких форм звітності, як Форма № 1-м та Форма № 2-м. Перелік статей цих форм є скороченим, однак досить інформативним. Форма № 1-м (Додаток В.1) включає в себе такі рядки (табл. 2.4):

Таблиця 2.4 – Статі Форми № 1-м «Баланс»

Актив	Пасив
I. Необоротні активи	I. Власний капітал
1	2
Рядок 1000 «Нематеріальні активи»	Рядок 1400 «Зареєстрований (пайовий) капітал»
Рядок 1001 «Первісна вартість»	Рядок 1410 «Додатковий капітал»
Рядок 1002 «Накопичена амортизація»	Рядок 1415 «Резервний капітал»
Рядок 1005 «Незавершені капітальні інвестиції»	Рядок 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»
Рядок 1010 «Основні засоби»	Рядок 1425 «Неоплачений капітал»
Рядок 1011 «Первісна вартість»	Рядок 1495 «Усього за розділом I»

Продовження таблиці 2.4.

1	2
Рядок 1012 «Знос»	Рядок 1595 «II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення»
Рядок 1020 «Довгострокові біологічні активи»	III. Поточні зобов'язання
Рядок 1030 «Довгострокові фінансові інвестиції»	Рядок 1600 «Короткострокові кредити банків»
Рядок 1090 «Інші необоротні активи»	Рядок 1610 «Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями»
Рядок 1095 «Усього за розділом I»	Рядок 1615 «Товари, роботи, послуги»
II. Оборотні активи	Рядок 1620 «Розрахунки з бюджетом»
Рядок 1100 «Запаси»	Рядок 1621 «У тому числі з податку на прибуток»
Рядок 1103 «У тому числі готова продукція»	Рядок 1625 «Розрахунками зі страхування»
Рядок 1110 «Поточні біологічні активи»	Рядок 1630 «Розрахунками з оплати праці»
Рядок 1125 «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги»	Рядок 1665 «Доходи майбутніх періодів»
Рядок 1135 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом»	Рядок 1690 «Інші поточні зобов'язання»
Рядок 1136 «У тому числі з податку на прибуток»	Рядок 1695 «Усього за розділом III»
Рядок 1155 «Інша поточна дебіторська заборгованість»	Рядок 1700 «IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття»
Рядок 1160 «Поточні фінансові інвестиції»	Рядок 1900 «Баланс»
Рядок 1165 «Гроші та їх еквіваленти»	
Рядок 1170 «Витрати майбутніх періодів»	
Рядок 1190 «Інші оборотні активи»	
Рядок 1195 «Усього за розділом II»	
Рядок 1200 «III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття»	
Рядок 1300 «Баланс»	

Джерело: згруповано за інформацією [15]

Форма № 2-м включає в себе такі рядки (табл. 2.5):

Таблиця 2.5 – Статі Форми № 2-м «Звіт про фінансовий результат»

№ п/п	Номер рядка	Назва рядка
1	2	3
1.	2000	«Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)»
2.	2120	«Інші операційні доходи»

Продовження таблиці 2.5

1	2	3
3.	2240	«Інші доходи»
4.	2280	«Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)»
5.	2050	«Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)»
6.	2180	«Інші операційні витрати»
7.	2270	«Інші витрати»
8.	2285	«Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)»
9.	2290	«Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)»
10.	2300	«Податок на прибуток»
11.	2350	«Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)»

Джерело: згруповано за інформацією [15]

Форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» досліджуваного підприємства, зображена в (Додатку В.2).

В цілому, фінансова й податкова звітність є важливим інструментом об'єктивної оцінки фінансово-майнового стану підприємства, результатів його діяльності та руху грошових коштів.

2.4. Напрями удосконалення облікового забезпечення за податками на підприємстві.

Збалансованість податкової системи держави є одним з найголовніших чинників економічного зростання та розвитку бізнесу. Держава регулює всі зовнішні процеси, що стосуються податкового навантаження на підприємства, останні в свою чергу мають регулювати внутрішні процеси. Оскільки податки є основним формуючим елементом економічного потенціалу суб'єкта та суттєвим регулятором відносин між державою та господарюючою одиницею.

Розрахунки за податками займають особливе місце в системі відносин з державою. Це пояснюється їх обов'язковим характером сплати до бюджету.

Вивчення проблем удосконалення нарахувань податків, їх облікового забезпечення та визначення перспектив його вдосконалення розкрито в багатьох працях вчених: Ф. Бутинця [22], О. Власової [23], А. Ходикіної [24], М. Бондаря, Н. Лисенко, Л.Г. Ловінської [25], О.І. Малишкін. [26], Р.В. Сидоренка [27], А.В. Бурковської, В.К. Шкапоєда [28], С.І. Дрозько, Т.М. Козир, С.Б. Холод [29], О.А. Гороватої, А.В. Міньковської[30], М.Р. Лучко [31].

Багато з перелічених науковців шукали засоби впровадження іноземних методів в національну систему обліку податків, в особливості на малих та середніх підприємствах, приділяючи увагу сільськогосподарським суб'єктам.

Українські теоретики й практики виділяють декілька основних проблем облікового забезпечення розрахунків за податками: невідповідність підготовки сучасних бухгалтерів до вимог практики; неповна узгодженість між податковим та бухгалтерським законодавством; складність механізму нарахування та сплати податків, складання звітності; значний вплив зовнішньоекономічного середовища на процеси обліку; дублювання інформації у звітності; блокування податкових накладних; складність та незрозумілість обліку податків керівництву підприємства.

На підприємстві, бухгалтерський облік відіграє велику роль у формуванні зв'язків з державою. Проте, підприємство витрачає багато робочого і

позаробочого часу на підготовку та подання звітності, сплату податків. Хоч держава й проводить реформування чинної нормативної бази України в сфері податків, важливо регулювати та удосконалювати процеси з розрахунків з бюджетом безпосередньо на підприємстві.

Реформування чинної нормативної бази України забезпечує формування систематизованої інформації щодо нарахованих сум податків, що розширює можливості управлінських органів й оптимізує контроль над діяльністю суб'єкта господарювання.

Вдосконалення сучасного стану обліку розрахунків за податками необхідно зосередити на реформуванні податкової звітності, оскільки її складання займає багато часу та уваги. Потреба в удосконаленні форм виникає передусім через дублювання інформації з додатків у податкових деклараціях. Крім того, додатки часто не містять важливої інформації, відіграючи роль допоміжних таблиць. Тому оптимізація форм податкової звітності, перш за все, залежить від їх вдосконалення, скороченні додатків, що не містять суттєвої інформації. Це дасть змогу значно скоротити витрати часу на її складання, що призведе до збільшення продуктивності праці бухгалтерів і збільшить ефективність контролю над обліком податків.

Дуже важливо, на нашу думку, вдосконалювати податковий облік не лише на зовні, а й всередині підприємства. Тому, можна виділити декілька напрямків вдосконалення облікового забезпечення безпосередньо на підприємстві.

Загалом, підприємству досить важливо приділяти увагу саме обліку податків і робити все для забезпечення та покращення облікових процесів. Адже це не тільки сприяє розвитку підприємства, це також є основою ефективного управління, підвищення ефективності роботи, оптимізації податкових зобов'язань та ризиків, а також сприяє підвищенню прозорості бізнесу, що є позитивним для залучення інвесторів та партнерів.

Процес ведення контролю розрахунків з бюджетом повинен бути послідовним та враховувати особливості законодавства. Умовно розділимо процес контролю розрахунків за податками на підприємстві на декілька етапів (табл. 2.6):

Таблиця 2.6 – Етапи процесу розрахунків за податками на підприємстві

№ п/п	Етап	Характеристика етапу
1.	Організаційний	Визначається напрям, об'єкт та предмет контролю
2.	Дослідний	Визначаються контрольні процедури та методи контролю, здійснюється контрольна перевірка
3.	Заключний	Порівнюються результати фактичного та документального контролю, формуються висновки
4.	Інспекційний	Проявляється в контролі виконання пропозицій щодо усунення виявлених помилок та їх недопущення

Джерело: створено автором

Щоб надати процесу контролю розрахунків за податками системного характеру, забезпечити якість їх проведення, доцільно здійснити його планування. Всю інформацію, щодо планування процесів розрахунків за податками на підприємстві можна відобразити в Плані-графіку контролю.

Кожне підприємство, що має на меті успішне ведення бізнесу, обов'язково повинне брати до уваги процес організації оподаткування. За його допомогою можна суттєво зменшити платежі до бюджету й позабюджетних фондів легальними методами. Без оптимізаційного механізму, при сплаті всіх податків, можливе скорочення суми прибутку, що може потягнути за собою банкрутство підприємства. Однак потрібно уважно стежити та періодично розраховувати обсяг податкового навантаження – це дозволить приймати більш виважені та правильні рішення про варіанти та способи такої оптимізації.

Наведемо також декілька напрямів, які можуть сприяти удосконаленню облікового забезпечення за податками на підприємстві:

1. Автоматизація процесів: Впровадження програмного забезпечення для обліку податків, яке дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, зменшує ризик помилок та оптимізує часові витрати.

2. Централізація даних: Створення єдиного централізованого інформаційного простору для обліку податків сприяє збереженню та ефективному використанню даних.
3. Вдосконалення процесу аналізу: Розробка і впровадження аналітичних інструментів дозволяє швидше та ефективніше аналізувати фінансові показники та виявляти можливість оптимізації податкових зобов'язань.
4. Підвищення кваліфікації персоналу: Організація тренінгів та семінарів з питань обліку податків допоможе персоналу вдосконалити свої навички та знання у цій області.
5. Впровадження внутрішніх стандартів: Розробка та впровадження стандартів обліку податків в межах підприємства допомагає уникнути непорозумінь та забезпечує однаковий підхід до обліку усіма підрозділами.
6. Забезпечення відповідності: Постійна перевірка і аналіз законодавства з питань оподаткування допомагає підприємству уникати штрафів та санкцій за порушення податкового законодавства.

Ці напрями можуть бути використані як основа для розробки конкретного плану удосконалення облікового забезпечення за податками на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи теоретичні та практичні питання обліку розрахунків за податками, в роботі були зроблені наступні висновки:

1. Податки є обов'язковими та безумовними платежами, що складають основу бюджету держави. Як правило, податки формують цільові фонди.
2. Податки не є лише статтею доходів держави, але також і засобом задоволення соціально-економічних потреб суспільства, засобом матеріальної бази правопорядку, освіти, охорони здоров'я, тощо.
3. Як економічну категорію, податки можна охарактеризувати через її функції. Безумовно, найважливішими є фіскальна й регулююча, через їх найбільше практичне використання.
4. Фінансовий аналіз досліджуваного ТОВ «Агроконтраст», показує позитивну тенденцію до розвитку і росту підприємства.
5. Облік в досліджуваному ТОВ «Агроконтраст» здійснюється бухгалтерською службою, в складі якої є як бухгалтери виробничого, так і кадрового процесів, на чолі з головним бухгалтером.
6. ТОВ «Агроконтраст» знаходиться на спрощеній системі оподаткування та сплачує єдиний податок, а також є платником податку на додану вартість.
7. Облік на підприємстві є автоматизованим та забезпечується завдяки засобам комп'ютерної програми «BAS for AGRO», для подання звітності використовується електронний кабінет платника податків та програма «М.Е.Дос». Обмін податковими накладними та документами з контрагентами здійснюється через «М.Е.Дос» та сервіс «Вчасно».
8. Стан контрольних засобів на досліджуваному підприємстві є задовільним. Контроль розрахунків проводиться безпосередньо

працівниками при виконанні роботи, а також у зв'язку між керівництвом та бухгалтерами.

На основі зроблених висновків, для удосконалення обліку розрахунків за податками на підприємстві пропонуємо:

1. Сприяти професійному розвитку працівників бухгалтерії;
2. Покращити автоматизацію процесів розрахунків за податками;
3. Вдосконалювати аналітичні процеси;
4. Централізувати дані;
5. Забезпечувати відповідність;
6. Впроваджувати внутрішні стандарти

Серед заходів обліку податків, доцільно також застосовувати моніторинг податкового законодавства, строків сплати податків, застосовувати постійний фінансовий аналіз показників роботи підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основні засади фінансової науки. Вчення про державні доходи // Фінансова думка України: Янжур І.ІУ 3-х т. Т. 3, ч. 1 / За наук. ред. В.М. Федосова. Кондор, 2010. – С. 394.
2. Островецький В.І. Формування податкових надходжень бюджету в умовах трансформації економіки України: дисертація. Науково-дослідний фінансовий інститут при Міністерстві фінансів України. 2006. 222 с.
3. Податкова система України: підручник / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. Пятаченко та ін. Либідь, 1994.
4. Барановська І.В. Проблеми реформування податкової системи у умовах кризи / І.В. Барановська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 8. – С. 193-197.
5. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій / В.М. Суторміна, В.М. Федоров, Н.С. Рязанова. – К.: Либідь, 1993. – 368 с
6. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.04.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 15.04.2024).
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 01.01.2024 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
8. Фінансове право. Академічний курс: підручник / О. П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.
9. Шульга А.А. Природа податків, функції й принципи оподаткування. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. 2007. Вип. 17. С. 270–274.

10. Тімарцев О. Розвиток функцій податків у сучасних умовах. Актуальні проблеми економіки. №3 (153), 2014. С. 448-454
11. Мірчев О.В. Проблеми і шляхи нарощування податкового потенціалу у світлі реалізації окремих принципів податкового кодексу України. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2011. № 2(14). С. 134-138
12. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва : Указ Президента України від 03.07.1998 р. № 727/98. Дата оновлення: 01.01.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/727/98#Text> (дата звернення: 20.04.2024).
13. Про фіксований сільськогосподарський податок : Закон України від 17.12.1998 р. № 320-XIV. Дата оновлення: станом на 1 січ. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-14#Text> (дата звернення: 20.04.2024).
14. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. №457. Дата оновлення: 04.01.2023 р. (Дата звернення: 02.05.2024)
15. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 03.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 02.05.2024).
16. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV. Дата оновлення: 20.10.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення: 02.05.2024).

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інстр. М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 23.02.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 20.04.2024).
18. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI . Дата оновлення: 29.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 02.05.2024).
19. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної : Наказ М-ва фінансів України від 31.12.2015 р. № 1307. Дата оновлення: 01.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text> (дата звернення: 02.05.2024).
20. Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 13 січня 2015 року № 4 : Наказ М-ва фінансів України від 15.12.2020 р. № 773. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1304-20#Text> (дата звернення: 02.05.2024).
21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" : Наказ М-ва фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. Дата оновлення: 17.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 02.05.2024).
22. Організація бухгалтерського обліку: підручник/ Бутинець Ф.Ф. Житомир: Рута, 2006. 528 с.

23. Податковий облік: конспект лекцій з курсу/ Власова О. Є./ Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2010. 218 с
24. Ходикіна А.А., Бурковська А. В. Актуальні тенденції обліку розрахунків з податку на додану вартість. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 8. С. 1196–1199.
25. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування: навч. посіб./ М. І. Бондар, Л. Г. Ловінська, Н.М.Лисенко та ін.; за заг. ред. М. І. Бондаря та Н. М. Лисенко. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: ДННУ «Акад. фін. управління», 2014. 585 с.
26. Малишкін О.І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 376 с.
27. Сидоренко Р. В. Визначення сутності податку на додану вартість та перспективи його розвитку. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2014. № 11 (1). Ч. 1. С. 234–240.
28. Бурковська А.В., Шкапоєд В.К. Сучасні особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств України. Modern Economics. 2017. № 6. С. 24–30.
29. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу: навч. посіб./ Дробязко С.І., Козир Т.М., Холод С.Б. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 416 с.
30. Мінковська А.В., Горовата О.А. Оподаткування сільськогосподарських підприємств. Збірник матеріалів VIII міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи». Том 1. 2017. С. 16–17
31. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб./ Лучко М.Р. Тернопіль: Економічна думка, 2016. 360 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансові показники діяльності ТОВ «Агроконтраст»

№ п/п	Показник	Нормативне значення	2021	2022	2023	Відношення у % 2023 до 2021
<i>Показники структури капіталу</i>						
1.1	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,14	-0,001	0,72	514,3
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,86	1,001	0,27	31,4
1.3	Коефіцієнт фінансування	>1				
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	6,2	-601	0,36	5,8
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	0	0	0,015	0
<i>Показники стану оборотних активів</i>						
2.1	Власний оборотний капітал	Збільшення	-868,9	-25882,9	26366,5	3034,46
2.2	Коефіцієнт маневреності капіталу	Збільшення	-0,7	141,2	0,32	45,7
2.3	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	>0,1	-0,14	-0,31	0,46	328,6
2.4	Коефіцієнт забезпеченості запасів	>0,5	-0,97	-0,51	1,24	127,8
2.5	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	-0,02	-0,004	0,01	50
<i>Показники стану основного капіталу</i>						
2.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,11	0,47	0,19	172,73
2.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,13	0,22	0,38	292,3
2.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	Збільшення				
2.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення				

Додаток Б.1
Податкова накладна

J1201015

Зведена податкова накладна	
Складена на операції, звільнені від оподаткування	
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини (визначається відповідний тип причини)	

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Постачальник (продавець)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРОКОНТРАСТ"

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)

037537410058

03753740

1

(індивідуальний податковий номер)

(номер фізичної особи)

(податковий номер платника податку³ або серія (за наявності) та номер паспорта⁴)

(код⁵)

Отримувач (покупець)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)

1

(індивідуальний податковий номер)

(номер фізичної особи)

(податковий номер платника податку³ або серія (за наявності) та номер паспорта⁴)

(код⁵)

26042024

4

1

(дата складання)

(порядковий номер)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
від 31 грудня 2015 року № 1307
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 грудня 2022 року № 463)

Додаток Б.2
Зведена податкова накладна

J1201015

Зведена податкова накладна	4
Складена на операції, звільнені від оподаткування	
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини (визначається відповідний тип причини)	

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Постачальник (продавець)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРОКОНТРАСТ"

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)

037537410058

03753740

1

(індивідуальний податковий номер)

(номер фізичної особи)

(податковий номер платника податку³ або серія (за наявності) та номер паспорта⁴)

(код⁵)

Отримувач (покупець)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)

1

(індивідуальний податковий номер)

(номер фізичної особи)

(податковий номер платника податку³ або серія (за наявності) та номер паспорта⁴)

(код⁵)

30042024

2

1

(дата складання)

(порядковий номер)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
від 31 грудня 2015 року № 1307
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 грудня 2022 року № 463)

Додаток В.1

Форма № 1-м «Баланс» ТОВ «Агроконтраст»

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)		
		2024	1	1
Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРОКОНТРАСТ"	за ЄДРПОУ		
Територія	КИЇВСЬКА	за КАТОТТГ ¹		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ		
Вид економічної діяльності	Розведення великої рогатої худоби молочних порід	за КВЕД		
Середня кількість працівників, осіб	13			
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Кримська, буд. 2, с. НОВЕ ЗАЛІССЯ, БОРОДЯНСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА обл., 07811	0672394706		

1. Баланс на 31.12.2023 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	0	0	
первісна вартість	1001	0		
накопичена амортизація	1002	(0)	()	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	984.1	1016.6	
Основні засоби:	1010	24014.6	42186.9	
первісна вартість	1011	36006.8	57767.9	
знос	1012	(11992.2)	(15581)	
Довгострокові біологічні активи	1020	701.1	10402.5	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0		
Інші необоротні активи	1090	0		
Усього за розділом I	1095	25699.8	53606	
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	51068.6	21214.4	
у тому числі готова продукція	1103	7966.3	8066.2	
Поточні біологічні активи	1110	1322.3	3733.4	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	412.5	611.9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	16864.6	14058.3	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14194.6	9519	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0		
Гроші та їх еквіваленти	1165	98.9	292.6	
Витрати майбутніх періодів	1170	7.8	1.7	
Інші оборотні активи	1190	0	7354.4	
Усього за розділом II	1195	83969.3	56785.7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0		
Баланс	1300	109669.1	110391.7	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2688.3	19968.6
Додатковий капітал	1410	3980.3	
Резервний капітал	1415	0	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6851.8	70003.9
Неоплачений капітал	1425	(0)	(10000)
Усього за розділом I	1495	-183.2	79972.5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	1190.4
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	50846.8	7675.1
розрахунками з бюджетом	1620	132.8	154.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	332.7	703.6
розрахунками з оплати праці	1630	60.5	139.4
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	58479.5	20555.8
Усього за розділом III	1695	109852.3	29228.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
Баланс	1900	109669.1	110391.7

Додаток В.2

Форма № 2-м «Звіт про фінансовий результат» ТОВ «Агроконтраст»

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2023 р.

Форма N 2-м		Код за КУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27339.7	3658.6
Інші операційні доходи	2120	69682.5	0
Інші доходи	2240	15846.4	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	112868.6	3658.6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(19760.8)	(3573.1)
Інші операційні витрати	2180	(13659.7)	(1443.5)
Інші витрати	2270	(2597.3)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(36017.8)	(5016.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	76850.8	-1358
Податок на прибуток	2300	()	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	76850.8	-1358

Моголівець В.І.,

*студентка ф-ту ОПМ, 4 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Бондар М.І. — д.е.н, професор,
декан факультету обліку та податкового менеджменту*

ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК, ЙОГО СУТЬ, ФУНКЦІЇ ТА МЕТА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Податки – це обов’язкові платежі, що здійснюються юридичними та фізичними особами, до державного і місцевого бюджетів. Вони є найголовнішим методом акумуляції доходів держави, що забезпечує її існування. Порядок і умови сплати податків визначено законодавством держави, а їх сукупність формує податкову систему країни.

В Україні принцип побудови податкової системи, перелік податків та зборів встановлюється Податковим кодексом України.

Метою обліку податків на підприємстві - є надання повної та достовірної інформації, щодо об’єктів оподаткування. Це є необхідним при подачі податкової звітності та сплаті податків та зборів. Ці процеси обов’язково мають бути своєчасними. Мета податкового обліку значно відрізняється від мети бухгалтерського обліку. Останнє визначене в статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» і є значно ширше, оскільки формування інформації про податкові зобов’язання об’єкта господарювання – є однією із задач бухгалтерського обліку. Звідси можна зробити висновок, що податковий облік є підсистемою бухгалтерського обліку на підприємстві. З точки зору бухгалтерського обліку, підсистема податкового обліку є найбільш дискусійною. Так, якщо на даний момент, диференціація бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський є загальновизнаною, то щодо обліку податків єдиної думки не існує. Однак, податки є одним з головних важелів існування об’єктів господарювання.

Загалом, з вище сказаного можна виділити три основні функції податкового обліку на підприємстві, як регулятора відносин з державою:

- Фіскальна;
- Стимулююча;
- Функція автономності.

Через фіскальну функцію - реалізуються задачі держави, що стосуються наповнення бюджету. Виходячи із своїх інтересів, держава у певні періоди

може обмежувати граничні розміри тих чи інших витрат, що включаються до складу валових, використовуючи при цьому податковий облік. За допомогою цієї функції, утворюються державні фонди, що є основою існування держави та дає їй змогу здійснювати внутрішню та зовнішню політику.

Стимулююча функція є спонукаючим важелем для підприємств, більш ефективно використовувати наявні ресурси, шляхом обмеження можливості віднесення частини витрат на зменшення оподатковуваних доходів. З боку держави, ця функція дає змогу свідомо використовувати податки, як регулятор соціально-економічного життя. Податки впливають на відтворення, капітал, а також платоспроможність населення.

Функція автономності дозволяє зберегти основні принципи бухгалтерського обліку, забезпечує виконання основних його задач та зупиняє викривлення даних про реальний фінансовий стан підприємства, оскільки через зміни податкового законодавства України з'явилась необхідність у податковому обліку для поглиблення інформативності звітності підприємств.

Аналізуючи такі функції податків, як фіскальну та стимулюючу, можна розкрити економічну сутність податків:

- Є складовим елементом наповнення державного бюджету;
- Є головним елементом впливу на суб'єкти господарської діяльності в Україні.

Податковий облік є найголовнішим серед всіх шляхів зв'язку держави та об'єкта господарювання. Його функції тісно зв'язані між собою та є єдиними. Податки – це основне джерело надходжень до бюджету країни, що водночас регулює соціально-економічні відносини як всередині, так і ззовні суспільства та створює умови для існування підприємства.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI : станом на 1 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.04.2024).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.04.2024).